

Prop. 97 L

(2010–2011)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i allmennaksjeloven og aksjeloven mv. (gjennomføring av direktiv 2009/109/EF)

*Tilråding fra Justis- og politidepartementet 15. april 2011,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Proposisjonen inneholder forslag om endringer i lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) og lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven).

Lovforslaget gjennomfører Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/109/EF 16. september 2009. Direktivet gjør endringer i annet selskapsrettsdirektiv (77/91/EØF, kapitaldirektivet), tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) og sjette selskapsrettsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) samt direktivet om grensekryssende fusjoner (2005/56/EF). Endringene gjelder saksbehandlingsreglene for fusjoner og fisjoner av allmennaksjeselskaper og innebærer i hovedtrekk forenklinger for selskapene. Direktivet ble bindende for Norge ved EØS-komiteens beslutning nr. 37/2010 12. mars 2010 der EØS-avtalens vedlegg XXII (selskapsrett) ble endret, jf. Stortingets vedtak 6. desember 2010, Prop. 154 S (2009-2010) og Innst. 86 S (2010-2011). Gjennomføringsfristen for direktivet i nasjonal rett er 30. juni 2011.

Direktivene som direktiv 2009/109/EF endrer, er gjennomført i lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven). En del av bestemmelsene i direktivet krever endringer i allmennaksjeloven kapittel 13 om fusjon og kapittel 14 om fisjon, mens andre bestemmelser

åpner opp for at statene kan gjøre unntak fra rapporterings- og dokumentasjonskrav som tidligere har vært obligatoriske. Direktivene som endres, omfatter ikke aksjeselskaper, men det er i hovedsak gitt tilsvarende regler i lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) som i allmennaksjeloven. Departementet ser det som ønskelig å opprettholde stor grad av parallellitet mellom de to aksjelovene, så fremt ikke ulike hensyn gjør seg gjeldende for de to selskapsformene. Det foreslås derfor også enkelte endringer i aksjeloven som korresponderer med forslagene til endringer i allmennaksjeloven.

Det foreslås i denne proposisjonen blant annet endringer i reglene om mellombalanse i allmennaksjeloven § 13-8, i reglene om utsendelse av fusjonsdokumentene til aksjeeierne i allmennaksjeloven § 13-12 og i reglene om melding og kunngjøring av fusjonsplanen i allmennaksjeloven § 13-13. Videre foreslås det en ny § 14-11 a både i allmennaksjeloven og aksjeloven med forenklede regler for likedelingsfisjoner ved nystiftelse av selskap og en ny § 14-11 b med regler om fisjoner der de overtakende selskapene til sammen eier samtlige aksjer i selskapet som deles.

I proposisjonen foreslås det også retting av en inkurie i panteloven, og det foreslås å endre tre bestemmelser i finansieringsvirksomhetsloven og tvangsfullbyrdsloven. Disse bestemmelsene

viser fortsatt til kredittkjøpsloven selv om denne loven ble opphevet ved lov 7. mai 2010 nr. 15.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Direktiv 2009/109/EF

Formålet med direktiv 2009/109/EF 16. september 2009 er å redusere de administrative byrdene – og dermed kostnadene – som kravene til rapportering mv. medfører for selskapene i forbindelse med fusjoner og fisjoner. Direktivet følger opp beslutningen fra Det Europeiske Råd 8. og 9. mars 2007 om å redusere de administrative byrdene for virksomhetene.

Direktivet gjør i artikkel 1 endringer i annet selskapsrettsdirektiv (det såkalte kapitaldirektivet, 77/91/EØF). Endringen i kapitaldirektivet går ut på at statene kan velge å gjøre unntak fra kravet til uavhengig sakkyndig redegjørelse for aksjeinnskudd i annet enn penger i forbindelse med fusjon eller fisjon, når det utarbeides uavhengig sakkyndig redegjørelse for fusjons- eller fusionsplanen.

I artikkel 2 endres tredje selskapsrettsdirektiv (fusjonsdirektivet, 78/855/EØF). Blant annet er reglene om styrets skriftlige rapport om fusionsplanen endret, slik at statene kan unnlate å kreve rapport fra styret dersom alle aksjeeierne er enige om det. Det er gjort unntak for kravet til mellombalanse for selskaper som offentliggjør halvårsrapporter etter direktiv 2004/109/EF, samt gitt adgang til å gjøre unntak fra kravet til mellombalanse dersom alle aksjeeierne er enige om det. Reglene om aksjeeiernes rett til å gjøre seg kjent med de sentrale dokumentene som utarbeides i forbindelse med fusjonen, er endret: Selskapene skal kunne velge å gjøre dokumentene tilgjengelige for aksjeeierne på sitt nettsted, i stedet for å gjøre dokumentene tilgjengelige på forretningskontoret. Reglene om offentliggjøring av fusionsplanen er endret slik at planen skal kunne offentliggjøres på nett, enten på selskapets egne nettsider eller via foretaksregisteret. Direktivet omhandler også fusjon mellom et morselskap og et datterselskap, der morselskapet eier 90 % eller mer av datterselskapet, blant annet skal morselskapets beslutning om fusjon kunne fattes av styret.

Direktivets artikkel 3 endrer sjette selskapsrettsdirektiv (fusjonsdirektivet, 82/891/EØF). Det gjøres langt på vei tilsvarende endringer i fusjonsdirektivet som i fusjonsdirektivet. Direktivet omhandler også forenklede fusjonsprosedyrer når

alle aksjeeierne i selskapet som deles, tildeles aksjer i selskapet som nystiftes ved fisjonen i samme forhold som de eier aksjer i det delte selskapets kapital, samt for fisjoner der de overtakende selskapene til sammen eier samtlige aksjer i selskapet som deles.

Artikkel 4 endrer direktivet om grensekryssende fusjoner (2005/56/EF). Endringene tilsvarende endringene i fusjonsdirektivet når det gjelder reglene om offentliggjøring av fusionsplanen og om fusjoner mellom morselskap og datterselskap der morselskapet eier 90 % eller mer av aksjene.

2.2 Høringen

Forslag om endringer i allmennaksjeloven og aksjeloven til gjennomføring av direktiv 2009/109/EF ble sendt på høring 14. oktober 2010. Høringsbrevet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Alle departementene

Brønnøysundregistrene
Finanstilsynet
Folketrygdfondet
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Konkurransetilsynet
Norges Bank
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Riksrevisjonen
Statistisk sentralbyrå
Verdipapirsentralen
ØKOKRIM

Akademikerne
AksjeNorge
Aksjonærforeningen
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Bedriftsforbundet
Den Norske Advokatforening
Den norske Revisorforening
Det norske Veritas
Eiendomsmeglerforetakenes Forening
Finansforbundet
Finansieringsselskapenes forening
Finansnæringens Fellesorganisasjon
HSH - Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon
Handelshøyskolen BI
KS (kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon)
Landsorganisasjonen i Norge
Norges Autoriserte Regnskapsføreres forening

Norges Fondsmeglerforbund
 Norges Handelshøyskole
 Norges Juristforbund
 Norges Kreditorforbund
 Norges Rederiforbund
 Norsk Investorforum
 Norsk senter for menneskerettigheter
 Norske Finansanalytikerens Forening
 Norske Forsikringsmegleres Forening
 Norske Inkassobyråers Forening
 Næringslivets Hovedorganisasjon
 Oslo Børs ASA
 Siviløkonomene
 Skatterevisorenes Forening
 Stortingets ombudsmann for forvaltningen
 Universitetet i Bergen, Det juridiske fakultet
 Universitetet i Oslo, Det juridiske fakultet
 Universitetet i Tromsø, Det juridiske fakultet
 Verdipapirfondenes Forening
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Høringsfristen var 3. januar 2011. Følgende instanser har kommet med realitetsmerknader: Arbeidsdepartementet, Brønnøysundregistrene, Finanstilsynet, Den Norske Advokatforening, Landsorganisasjonen, Oslo Børs, Næringslivets Hovedorganisasjon, Den norske Revisorforening og advokatfirmaet Harboe & Co AS.

Følgende instanser uttalte at de ikke hadde merknader: Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, Finansdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Forsvarsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Miljøverndepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Olje- og energidepartementet, Samferdselsdepartementet, Utenriksdepartementet, Folketrygd-fondet, Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

3 Forslag til gjennomføring av direktiv 2009/109/EF – endringer i allmennaksjeloven og aksjeloven

3.1 Uavhengig sakkyndig redegjørelse for aksjeinnskudd i annet enn penger ved fusjoner og fisjoner

3.1.1 Gjeldende rett

Allmennaksjeloven bestemmer at det ved stiftelse, jf. § 2-6, og ved kapitalforhøyelse, jf. § 10-2 tredje ledd, skal utarbeides en redegjørelse for eventuelle aksjeinnskudd i annet enn penger av én eller flere uavhengige sakkyndige.

Ved fusjoner og fisjoner skal det utarbeides en sakkyndig redegjørelse for fusjonsplanen, jf. allmennaksjeloven § 13-10 og § 14-4 tredje ledd. Det følger av § 13-10 tredje ledd at redegjørelsen for fusjonsplanen i det overtakende selskapet ved fusjon eller fisjon også skal fylle kravene til redegjørelse for aksjeinnskudd i annet enn penger, jf. allmennaksjeloven § 2-6 og § 10-2 tredje ledd.

3.1.2 Direktivets krav

Annet selskapsrettsdirektiv (77/91/EØF) oppstiller i artikkel 10 nr. 1 og i artikkel 27 nr. 2 krav om at det skal utarbeides en redegjørelse av uavhengige sakkyndige ved innskudd i annet enn penger ved stiftelse og kapitalforhøyelse. Direktiv 2009/109/EF artikkel 1 nr. 2 og nr. 3 endrer annet selskapsrettsdirektiv slik at medlemsstatene ved aksjeinnskudd i annet enn penger kan velge ikke å kreve særskilt redegjørelse fra uavhengige sakkyndige når det utarbeides en redegjørelse av uavhengige sakkyndige for fusjons- eller fusjonsplanen.

3.1.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo ikke i høringsnotatet noen endringer i reglene om sakkyndig redegjørelse for aksjeinnskudd i annet enn penger:

”Etter departementets syn vil ikke en uavhengig sakkyndig redegjørelse for en fusjons- eller fusjonsplan fullt ut kunne erstatte en sakkyndig redegjørelse for aksjeinnskudd i annet enn penger i forbindelse med fusjonen eller fisjonen. Redegjørelse for fusjons- eller fusjonsplanen etter allmennaksjeloven § 13-10 første og annet ledd skal omtale spørsmål om fastsetting av fusjons- eller fusjonsvederlaget til aksjeeierne, mens allmennaksjeloven § 2-6 første ledd stiller noe mer detaljerte krav til redegjørelse for aksjeinnskuddet. Kravene her er blant annet fastsatt for at kreditorer og andre tredjepersoner skal kunne være sikre på at aksjekapitalen er fullt innbetalt til selskapet.

Departementet tviler på at et unntak fra kravene i allmennaksjeloven § 2-6 og § 10-2 tredje ledd når aksjeinnskuddet skjer som ledd i en fusjon eller fisjon, ville innebære en forenkling av særlig betydning for selskapene. Departementet peker på at det allerede etter gjeldende rett er tilstrekkelig med en samlet uavhengig redegjørelse ved fisjon og fusjon, jf. allmennaksjeloven § 13-10 tredje ledd.”

3.1.4 Høringsinstansenes syn

Finanstilsynet har ingen innvendinger mot å beholde det særskilte kravet om redegjørelse fra revisor for aksjeinnskudd i annet enn penger, men ser det likevel som en fordel om eventuelle uklarheter knyttet til hva som skal være grunnlaget for revisors redegjørelse kan ryddes av veien.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) mener at det bør gjøres unntak fra kravet til sakkyndig redegjørelse for innskudd i annet enn penger når det utarbeides sakkyndig redegjørelse for fusjons- eller fisjonsplanen. NHO uttaler at når de som har gitt direktivet mener at kravene ikke lenger er nødvendige, bør dette få tilsvarende konsekvenser for norske selskaper.

3.1.5 Departementets vurdering

Departementet følger opp høringsnotatet og foreslår ikke endringer i reglene om sakkyndig redegjørelse for aksjeinnskudd i annet enn penger. Direktivet legger opp til valgfrihet på dette punktet, og departementet mener det ikke er tilstrekkelige grunner til å gjøre unntak for kravet til sakkyndig redegjørelse ved fusjoner og fisjoner i norsk rett. Departementet legger vekt på den betydning kravene til innhold i redegjørelsen for innskudd i annet enn penger som følger av allmennaksjeloven § 2-6, har for kreditorer og andre tredjeparter, samt at et unntak ikke antas å kunne føre til innsparinger for selskapene av særlig betydning. Til *Finanstilsynets* synspunkt om at grunnlaget for revisors redegjørelse bør klargjøres, bemerker departementet at en slik vurdering ikke faller naturlig inn under det lovforlaget som fremmes her.

3.2 Offentliggjøring av fusjonsplaner og fisjonsplaner

3.2.1 Gjeldende rett

Etter allmennaksjeloven § 13-13 første ledd skal hvert allmennaksjeselskap som omfattes av fusjonsplanen, melde planen til Foretaksregisteret. Foretaksregisteret skal kunngjøre at det har mottatt planen, hvilke selskaper som deltar i fusjonen, og at planen er tilgjengelig hos Foretaksregisteret. Kunngjøring skal skje i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon og i en avis som er alminnelig lest på selskapets forretningssted, jf. § 13-13 andre og tredje ledd.

Allmennaksjeloven § 13-13 gjelder tilsvarende ved fisjoner, jf. § 14-4 tredje ledd. Videre gjelder §

13-13 tilsvarende for fusjoner mellom norske allmennaksjeselskaper og selskaper med begrenset ansvar som har sitt registrerte forretningskontor eller sitt hovedkontor i en annen EØS-stat enn Norge, jf. allmennaksjeloven § 13-25 andre ledd. Det kreves ved slike fusjoner at meldingen og kunngjøringen inneholder noen flere opplysninger enn ellers om selskapene som inngår i fusjonen, jf. allmennaksjeloven § 13-29.

Allmennaksjeloven § 13-13 gjelder også for fisjon av allmennaksjeselskap der selskapene som deltar i fisjonen, er, eller skal være, underlagt lovgivningen i minst to forskjellige EØS-stater, jf. allmennaksjeloven § 14-12 fjerde ledd.

3.2.2 Direktivets krav

Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 2 endrer bestemmelsene om offentliggjøring av fusjonsplanen i tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 6. Direktivet gjør tilsvarende endringer i reglene om offentliggjøring av fisjonsplanen i sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 4, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 1, og i reglene om offentliggjøring av fusjonsplanen i direktivet om grensekryssende fusjoner (2005/56/EF) artikkel 6, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 4 nr. 1.

Endringene går ut på at selskaper som stiller fusjonsplanen eller fisjonsplanen gratis tilgjengelig for offentligheten på sitt nettsted i et sammenhengende tidsrom på minst en måned før generalforsamlingen som skal ta stilling til planen, skal unntas fra kravet om at offentliggjøring av fusjons- eller fisjonsplanen skal skje etter prosedyren i første selskapsdirektiv (68/151/EØF) artikkel 3, det vil si at offentliggjøring skjer gjennom foretaksregisteret i den aktuelle staten. (Departementet gjør for ordens skyld oppmerksom på at det for første selskapsdirektiv er vedtatt et "kodifiseringsdirektiv", slik at dette direktivet har fått nytt nr. 2009/101/EF. Endringen var ikke i kraft da direktiv 2009/109/EF ble vedtatt og det vises derfor til det forrige direktivnummeret her.) Unntaket fra offentliggjøring gjennom foretaksregisteret skal ikke underlegges andre krav eller begrensninger enn de som er nødvendige for å garantere nettstedets sikkerhet og dokumentenes ekthet.

Medlemsstatene gis likevel adgang til å kreve at offentliggjøring skal skje på den sentrale elektroniske plattformen nevnt i første selskapsrettsdirektiv artikkel 3 nr. 4, eller på et annet nettsted som staten har utpekt til dette formålet, i stedet for på selskapenes nettsider. Dersom det benyttes et annet nettsted enn den sentrale elektroniske

plattformen, skal det på den sentrale elektroniske plattformen likevel offentliggjøres en henvisning som gir tilgang til nettstedet, minst en måned før datoen for generalforsamlingen. Henvisningen skal inneholde datoen for offentliggjøringen av planen på nettstedet og skal være gratis tilgjengelig for offentligheten. Direktivet åpner for at medlemsstatene kan kreve at planen holdes tilgjengelig for offentligheten på nettsiden i et visst tidsrom etter generalforsamlingen. Det kan også fastsettes regler om konsekvensene av midlertidige avbrudd i tilgangen til nettstedet.

3.2.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at direktivets endringer i reglene om offentliggjøring av fusjonsplan og fisjonsplan gjennomføres ved endringer i allmennaksjeloven § 13-13. Høringsnotatet la opp til å benytte adgangen direktivet gir til å kreve at offentliggjøringen av planen skjer via den sentrale elektroniske plattformen nevnt i første selskapsrettsdirektiv artikkel 3 nr. 4, som i Norge er Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon, og ikke på selskapenes egne internettsider. Dette ble begrunnet slik:

”Etter departementets syn vil det være enklere for offentligheten å forholde seg til at alle kunngjøringer av fusjonsplaner og fisjonsplaner skjer i Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon, enn på selskapenes internettsider. Departementet har vanskelig for å se at det vil utgjøre noen besparelse for selskapene å kunne offentliggjøre planen på egen nettside, når det etter direktivet uansett vil være nødvendig med en melding til Brønnøysundregistrene av internettdressen der planen er lagt ut og datoen for offentliggjøring av planen. Dersom det legges opp til offentliggjøring på selskapets nettsider, ville det bli nødvendig med et tosporet system der selskapet enten kan melde planen til Brønnøysund slik regelen er i dag, eller det kan offentliggjøre planen på egen nettside og melde internettdressen til Brønnøysund. Det er etter departementets syn ikke nødvendig med et slikt tosporet system, og det vil trolig heller ikke innebære noen forenkling.”

Departementet foreslo videre i høringsnotatet at kravet om at kunngjøringen av fusjonsplanen skal skje i en avis som er alminnelig lest på selskapets forretningssted, i tillegg til i den elektroniske kunngjøringspublikasjonen, fjernes:

”Det er ikke praktisk at hele fusjonsplanen eller fisjonsplanen skal kunngjøres i en avis. Etter endringen synes det aktuelle eventuelt å være at det kunngjøres en henvisning til at planen er lagt ut på den elektroniske kunngjøringspublikasjonen i avisen. Når det særskilt gjelder kunngjøring av fusjonsplan eller fisjonsplan, ser ikke departementet et vesentlig behov for at kunngjøring skal skje både i den elektroniske kunngjøringspublikasjonen og i avisen. Både aksjeeiere og kreditorer vil bli varslet på annen måte om fusjonen eller fisjonen. Departementet foreslår derfor at kunngjøring av planen heretter bare skal skje i den elektroniske kunngjøringspublikasjonen.”

3.2.4 Høringsinstansenes syn

Næringslivets Hovedorganisasjon uttaler at organisasjonen er enig i argumentene i høringsnotatet. *Brønnøysundregistrene* støtter forslaget om at kunngjøringene av planene bør være samlet på Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon, og mener at en praksis der alle selskapene skulle kunngjøre fusjonsplaner og fisjonsplaner på sine egne nettsider, vil være komplisert å forholde seg til. Brønnøysundregistrene uttaler for øvrig følgende om den praktiske gjennomføringen av direktivets bestemmelser:

”Det å legge ut planen i sin helhet i en kunngjøring er i dag ikke teknisk mulig. Dagens kunngjøringsløsning fungerer slik at spesifikke opplysninger som registreres i saksbehandlings-systemet, hentes inn i en standardisert kunngjøringstekst. Alternativt må man legge inn teksten manuelt. Ingen av disse alternativene er praktisk anvendbare for tilfellet der en komplett fusjonsplan eller fisjonsplan skal fremgå direkte av kunngjøringssiden. En løsning der planen fremgår via en link fra kunngjøringen vil derimot la seg gjøre.

Dersom dette ikke er akseptabelt i forhold til forslagets ordlyd, foreslår vi at § 13-13 annet ledd endres til:

‘Foretaksregisteret skal offentliggjøre planen via Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon’

Vi mener denne ordlyden fullt ut dekker kravet til offentliggjøring slik det fremgår av Direktiv 2009/109 EF artikkel 2 nr. 2.”

Brønnøysundregistrene støtter også forslaget om å oppheve kravet til kunngjøring av fusjonsplan og fisjonsplan i avis. Brønnøysundregistrene ser ikke

noe behov for offentliggjøring både i avis og på nett.

3.2.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår at fusjonsplaner og fisjonsplaner skal meldes til Foretaksregisteret, og at planen skal offentliggjøres gjennom Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon, jf. forslaget til allmennaksjeloven § 13-13 første og annet ledd. Departementet foreslår videre at kravet til kunngjøring av fusjons- og fisjonsplaner i avis tas ut av loven.

Forslaget svarer til forslaget i høringsnotatet med unntak av at kunngjøringen av planen skal skje "gjennom" og ikke "i" Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon. Forslaget legger opp til at Foretaksregisteret skal kunne offentliggjøre hele planen på en annen nettside enn den elektroniske kunngjøringspublikasjonen, og at det i den elektroniske kunngjøringspublikasjonen offentliggjøres en lenke til denne andre siden. Justeringen følger opp høringsuttalelsen fra *Brønnøysundregistrene*. Endringen er i overensstemmelse med ordlyden i direktiv 2009/109 EF artikkel 2 nr. 2 annet ledd første punktum, artikkel 3 nr. 1 annet ledd første punktum og artikkel 4 nr. 1 annet ledd første punktum, hvorefter offentliggjøringen av planen kan skje "*via den elektroniske plattformen*". Det fremgår også av direktivet at medlemsstatene kan kreve at offentliggjøringen skjer på et annet nettsted som er utpekt til dette formål, så lenge det offentliggjøres en henvisning på den elektroniske plattformen som gir tilgang til dette andre nettstedet.

3.3 Frist for offentliggjøring av fusjonsplan og fisjonsplan

3.3.1 Gjeldende rett

Allmennaksjeloven § 13-13 første ledd krever at selskapet melder fusjonsplanen til Foretaksregisteret senest en måned før generalforsamlingen som skal behandle den. Kunngjøringen på Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon skjer i praksis noe tid etter at planen er meldt til Foretaksregisteret. Skal beslutningen treffes av styret etter § 13-5, skal planen meldes senest en måned før generalforsamlingen i det eller de overdragende selskapene. Allmennaksjeloven § 13-13 gjelder tilsvarende for fisjoner, jf. § 14-4 tredje ledd, og for fusjoner mellom norske allmennaksjeselskaper og selskaper med begrenset ansvar som har sitt registrerte forretningskontor

eller sitt hovedkontor i en annen EØS-stat enn Norge, jf. allmennaksjeloven § 13-25 andre ledd.

3.3.2 Direktivets krav

Reglene om offentliggjøring av fusjonsplan og fisjonsplan i tredje selskapsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 6, i sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 4 og i direktivet om grensekryssende fusjoner (2005/56/EF) artikkel 6 krever at offentliggjøringen av planen skjer minst én måned før datoen for generalforsamlingen som skal ta stilling til planen. Dette kravet gjelder uavhengig av hvordan planen skal offentliggjøres. Direktivene må forstås slik at planen skal være tilgjengelig for offentligheten minst én måned før det kan holdes generalforsamling.

3.3.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet et nytt tredje ledd i allmennaksjeloven § 13-13 om at generalforsamlingen som skal behandle planen, tidligst kan avholdes en måned etter kunngjøringen av planen. Skal beslutningen tas av styret i det overtakende selskapet, kreves det etter forslaget i høringsnotatet at kunngjøringen skjer minst en måned før generalforsamlingen i de overdragende selskapene. Dette innebærer at utgangspunktet for fristen på en måned før generalforsamlingen kan avholdes vil være kunngjøringen som foretas av Foretaksregisteret, og ikke meldingen fra selskapet slik regelen er i dag.

3.3.4 Høringsinstansenes syn

Næringslivets Hovedorganisasjon, *Den norske Revisorforening* og *Advokatfirmaet Harboe & Co AS* anser det som en ulempe at selskapene etter forslaget mister den kontrollen de i dag har med utgangspunktet for fristen på en måned før generalforsamlingen som skal behandle planen, kan avholdes. *Næringslivets Hovedorganisasjon* uttaler:

"Ved både fusjon og fisjon — særlig når noterte selskaper er involvert — vil selskapene og investorene være interessert i å kjenne de nøyaktige datoene for viktige selskapshendelser: innkalling til generalforsamling, utløp av kreditorfrist og ikrafttredelse av transaksjonen. I dag råder selskapene selv over startdatoen for dette løpet (innsending av melding), mens dette vil være opp til Foretaksregisteret etter departementets forslag (elektronisk kunngjør-

ring). Dette taler for at selskapene i det minste gis mulighet til å bruke eget nettsted til offentliggjøring med virkning for enmånedsfristen.”

Revisorforeningen ber departementet vurdere en regel om at fusjonsplanen skal kunngjøres senest syv dager etter mottak, evt. maksimal saksbehandlingstid, slik at selskapene vet hvor lang tid formalitetene rundt kunngjøringen skal ta. *Advokatfirmaet Harboe & Co AS* mener at departementet bør fremme forslag til regler som sikrer at fremdriften i prosessen på forhånd kan bestemmes.

3.3.5 Departementets vurdering

Departementet følger opp høringsnotatet og foreslår at generalforsamlingen som skal behandle fusjonsplanen eller fisjonsplanen, tidligst kan avholdes en måned etter kunngjøringen av planen, jf. forslaget til allmennaksjeloven § 13-13 tredje ledd. Skal beslutningen tas av styret i det overtakende selskapet, må kunngjøringen ha skjedd minst en måned før generalforsamlingen i de overdragende selskapene.

Departementet har merket seg høringsuttalelsene som legger vekt på at det er viktig for selskapene å ha kontroll over fremdriften ved en fusjon eller fisjon. Endringsforslaget vil føre til at det er kunngjøringen fra Brønnøysundregistrene som blir utgangspunktet for fristen på en måned før det kan holdes generalforsamling. Selskapene vil dermed ikke selv ha full kontroll over utgangspunktet for fristen. Det følger imidlertid av forpliktelsene etter direktivet at planen må være offentliggjort i samsvar med direktivet før fristen begynner å løpe. Direktivene åpner ikke for at selskapene kan gis mulighet til å bruke eget nettsted til offentliggjøring med virkning for fristen, slik *Næringslivets Hovedorganisasjon* tar til orde for. Etter endringene som følger av direktiv 2009/109/EF, følger det av tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 6 fjerde ledd at dersom det åpnes for bruk av en annen nettside enn den sentrale elektroniske plattformen for offentliggjøring av fusjonsplanen, skal det – på den elektroniske plattformen – offentliggjøres en henvisning som gir tilgang på nettstedet minst en måned før datoen for generalforsamlingen. Det samme følger etter endringene av sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 4 fjerde ledd og av direktivet om grensekryssende fusjoner (2005/56/EF) artikkel 6 fjerde ledd.

Departementet går heller ikke inn for at det settes en frist for Foretaksregisterets kunngjøring av planen slik *Den norske Revisorforening* foreslår i høringsuttalelsen. Saksbehandlingstiden vil kunne variere noe avhengig av saksmengde i Foretaksregisteret, men meldinger om fusjons- og fisjonsplaner prioriteres generelt høyt og saksbehandlingstiden er derfor relativt kort i disse sakene. Departementet legger til grunn at selskapene vil kunne få nærmere informasjon om antatt saksbehandlingstid ved å kontakte Foretaksregisteret om dette. Selskapene kan da ta høyde for saksbehandlingstiden ved planleggingen av fusjonen eller fisjonen og oppnå forutsigbarhet for når generalforsamlingen som skal ta beslutningen, kan avholdes.

3.4 Aksjeeiernes rett til å gjøre seg kjent med saksdokumentene ved fusjon og fisjon

3.4.1 Gjeldende rett

Allmennaksjeloven § 13-12 regulerer aksjeeiernes rett til å få tilsendt saksdokumentene ved fusjon. Bestemmelsen er gitt tilsvarende anvendelse ved fisjon, jf. allmennaksjeloven § 14-4 tredje ledd. Videre er den gitt tilsvarende anvendelse for fusjon mellom norsk allmennaksjeselskap og selskaper med begrenset ansvar fra en annen EØS-stat enn Norge, jf. allmennaksjeloven § 13-25 andre ledd, og for fisjon mellom allmennaksjeselskap der selskapene som deltar i fisjonen, er, eller skal være, underlagt lovgivningen i minst to forskjellige EØS-stater, jf. allmennaksjeloven § 14-12 fjerde ledd.

Allmennaksjeloven § 13-12 første ledd bestemmer at fusjonsplanen og øvrige saksdokumenter skal sendes til hver enkelt aksjeeier senest en måned før generalforsamlingen som skal behandle planen. Et generelt unntak fra aksjeeiernes krav på utsendelse av saksdokumenter til generalforsamlingen, som også omfatter saksdokumentene ved fusjon og fisjon, følger av allmennaksjeloven § 5-11 a. Det kan fastsettes i vedtektene at når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, er gjort tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internett-sider, gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til aksjeeierne. Etter allmennaksjeloven § 5-11 a kan en aksjeeier likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, uten at selskapet kan kreve noen form for godtgjøring for dette.

Allmennaksjeloven § 13-12 annet ledd regulerer tilfellene der fusjonsbeslutningen i det overtakende selskapet skal treffes av styret. I slike tilfeller skal dokumentene sendes til aksjeeierne senest en måned før generalforsamlingen i hvert av de overdragende selskapene. Allmennaksjeloven § 5-11 a får ikke direkte anvendelse når beslutningen skal treffes av styret, men § 13-12 annet ledd slår fast at dersom selskapet har vedtektsbestemmelse som nevnt i § 5-11 a, kan dokumentene gjøres tilgjengelige for aksjeeierne på det overtakende selskapets internettsider og på selskapets forretningskontor. I så fall skal aksjeeierne underrettes om at dokumentene er gjort tilgjengelige på denne måten ved skriftlig henvendelse til hver enkelt aksjeeier. I underretningen skal aksjeeierne gjøres oppmerksom på at de kan kreve å få tilsendt dokumentene vederlagsfritt.

Det følger av allmennaksjeloven § 18-5 at selskapet kan bruke elektronisk kommunikasjon når det skal gi meldinger, varsler, informasjon, dokumenter, underretninger og lignende etter loven til en aksjeeier dersom aksjeeieren uttrykkelig har godtatt dette. Bestemmelsen omfatter oversendelse av saksdokumenter til aksjeeier ved fusjoner og fisjoner. Den omfatter også den skriftlige henvendelsen etter § 13-12 annet ledd tredje punktum.

Reguleringene av aksjeeiernes rett til å få tilsendt saksdokumentene ved fusjoner og fisjoner i aksjeloven svarer fullt ut til reguleringen av dette i allmennaksjeloven, jf. aksjeloven § 13-12 mv.

3.4.2 Direktivets krav

Tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 11 nr. 1 bestemmer at aksjeeierne minst en måned forut for generalforsamlingen som skal ta stilling til fusjonsplanen, har rett til å gjøre seg kjent med fusjonsplanen ved selskapets forretningskontor. Nr. 3 i samme artikkel fastsetter at aksjeeierne etter anmodning har rett til å få tilsendt dokumentene vederlagsfritt. Tilsvarende reguleringer av aksjeeiernes rett til å gjøre seg kjent med saksdokumentene ved fusjon følger av sjette selskapsrettsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 9.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 5 bokstav b endrer fusjonsdirektivet artikkel 11 nr. 3 slik at selskapet kan sende fusjonsdokumentene til aksjeeiere med elektronisk post dersom aksjeeieren har samtykket i det. Direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 5 bokstav b gjør tilsvarende endring i fisjonsdirektivet artikkel 9.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 5 bokstav c endrer fusjonsdirektivet artikkel 11 ved at det innføres et nytt nr. 4 i bestemmelsen. Det bestemmes der at selskapene i stedet for å holde saksdokumentene ved fusjon tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets forretningskontor, kan stille dokumentene til rådighet for aksjeeierne på sitt nettsted i et uavbrutt tidsrom på minst en måned forut for generalforsamlingen som skal behandle fusjonsplanen. Denne muligheten for selskapene skal ikke underlegges andre krav eller begrensninger enn de som er nødvendige for å garantere nettstedets sikkerhet og dokumentenes ekthet. Direktivet tillater statene å pålegge selskapene å beholde opplysningene på nettstedet i et visst tidsrom etter generalforsamlingen, og å fastsette konsekvensene av midlertidige avbrudd i tilgangen til nettstedet. Det innføres unntak fra aksjeeiernes krav på etter anmodning å få tilsendt saksdokumentene når selskapet gjør det mulig for aksjeeierne å laste ned og skrive ut saksdokumentene fra nettstedet i hele den perioden dokumentene skal være tilgjengelig for aksjeeierne på nettstedet.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 5 bokstav c gjør de samme endringene i fisjonsdirektivet artikkel 9.

3.4.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo ikke i høringsnotatet noen endringer i allmennaksjeloven som følge av at direktiv 2009/109/EF innfører et krav om at selskapet skal kunne sende saksdokumenter ved fusjoner og fisjoner til aksjeeierne med elektronisk post dersom aksjeeieren har samtykket i det. Det ble lagt til grunn at direktivets bestemmelser om dette er i overensstemmelse med den generelle bestemmelsen om bruk av elektronisk kommunikasjon mellom selskapet og aksjeeierne som følger av allmennaksjeloven § 18-5, og at direktivet derfor ikke krever lovendringer på dette punktet.

Departementet foreslo i høringsnotatet endringer i allmennaksjeloven § 13-12 til gjennomføring av direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 5 bokstav c og artikkel 3 nr. 5 bokstav c. Det ble foreslått at § 13-12 første ledd endres slik at selskapet skal gjøre saksdokumentene ved fusjon og fisjon tilgjengelige for aksjeeierne enten på forretningskontoret eller på selskapets internettsider senest en måned før generalforsamlingen skal behandle fusjonsplanen, og frem til og med dagen for generalforsamlingen. Videre ble det foreslått at en aksjeeier skal kunne kreve å få tilsendt dokumentene, med mindre dokumentene kan lastes ned eller skrives ut fra selskapets internettsider i hele

perioden dokumentene skal være tilgjengelige på internett etter bestemmelsen, og at selskapet ikke kan kreve noen form for godtgjøring for å sende dokumentene til aksjeeierne. Forslaget inneholdt videre et krav til at innkallingen til generalforsamlingen skal opplyse om hvor dokumentene er tilgjengelige, eventuell annen informasjon aksjeeierne må ha for å få tilgang til selskapets internett-sider, og informasjon om aksjeeiernes rettigheter til vederlagsfritt å få tilsendt dokumentene eller laste dokumentene ned fra internett og skrive dem ut.

I tilfellene der styret skal behandle fusjonsplanen i det overtakende selskapet etter allmennaksjeloven § 13-5, skal saksdokumentene etter forslaget til § 13-12 annet ledd i høringsnotatet gjøres tilgjengelige for aksjeeierne senest en måned før generalforsamlingen i hvert av de overdragende selskapene. Departementet la i høringsnotatet til grunn at når beslutningen om fusjon treffes av styret, er det nødvendig at selskapet informerer aksjeeierne skriftlig om at dokumentene er gjort tilgjengelige, og om hvordan aksjeeierne kan få tilgang til dem. Som følge av endringene i § 13-12 annet ledd foreslo departementet en konsekvensendring i allmennaksjeloven § 13-5 annet ledd.

Departementet vurderte i høringsnotatet om det bør foreslås tilsvarende endringer i aksjeloven § 13-12. Departementet foreslo imidlertid at de nåværende reglene i aksjeloven om at dokumentene i utgangspunktet skal sendes aksjeeierne, men at vedtektene kan åpne for at dokumentene gjøres tilgjengelige på selskapets nettsider, videreføres uendret. I høringsnotatet ble dette begrunnet med at ordningen etter direktivet om at selskapet kan legge fusjonsdokumentene ut på selskapets kontor, synes å være lite praktisk og i mindre grad ivaretar aksjeeiernes interesser.

3.4.4 Høringsinstansenes syn

Den norske Revisorforening støtter forslaget til endringer av allmennaksjeloven § 13-12, og uttaler at foreningen ikke kan se noen grunn til at det ikke bør vedtas tilsvarende endringer i aksjeloven § 13-12. *Advokatfirmaet Harboe & Co AS* tar også til orde for at det bør gjøres tilsvarende endringer i aksjeloven:

”De nye reglene er like praktiske for aksjeselskap som for allmennaksjeselskap. Departementets standpunkt om at de nye reglene ”i mindre grad [ivaretar] aksjeeiernes interesser” er ikke begrunnet. Etter vårt syn vil de nye reglene ivareta aksjonærer i aksjeselskaps

interesser like godt som aksjonærer i allmennaksjeselskap.”

3.4.5 Departementets vurdering

Departementet følger opp høringsnotatet og foreslår endringer i allmennaksjeloven § 13-12 som samsvarer med forslaget i høringsnotatet. Departementet har merket seg at *Den norske Revisorforening* og *advokatfirmaet Harboe & Co AS* tar til orde for at det gjøres tilsvarende endringer i aksjeloven § 13-12. Departementet foreslår imidlertid ikke tilsvarende endringer i aksjeloven § 13-12. Departementet mener at en regel om at selskapet kan legge dokumentene ut på selskapets kontor, gjør at dokumentene blir mindre tilgjengelige for aksjeeierne. Departementet vil derfor ikke foreslå en slik regel utenfor området for direktivforpliktelsene. Selskapene kan etter gjeldende rett gjøre dokumentene tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets nettsider dersom det er åpnet for dette i vedtektene. Dette gir etter departementets syn en mer tidsmessig regulering enn en regel som åpner for at selskapet kan velge å gjøre dokumentene tilgjengelig for aksjeeierne ved å legge dem ut på selskapets kontor. Allmennaksjeloven § 5-11 a stiller krav til vedtektsbestemmelse for at selskapet skal kunne gjøre dokumenter tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internett-sider. Dette innebærer at det er aksjeeierne som bestemmer om dokumentene skal gjøres tilgjengelige på denne måten i stedet for ved utsendelse med post. Bestemmelsen gjelder generelt for alle dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen. Departementet kan ikke se noen avgjørende grunn til at det skal gis spesialregler om fusjons- og fusjonsdokumenter i denne sammenheng.

3.5 Styrets rapport om fusjonsplanen

3.5.1 Gjeldende rett

Det følger av allmennaksjeloven § 13-9 at styret, når fusjonsplanen er ferdig, skal utarbeide en utførlig skriftlig rapport om fusjonen og hva den vil bety for selskapet. Annet ledd i bestemmelsen slår fast at rapporten i det minste skal:

1. forklare og begrunne fusjonen, rettslig såvel som økonomisk;
2. forklare og begrunne, rettslig såvel som økonomisk, vederlaget til aksjeeierne i overdragende selskap(er);

3. omtale særlige vanskeligheter ved fastsettelsen av vederlaget;
4. redegjøre for den betydning fusjonen kan få for de ansatte i selskapet”.

Allmennaksjeloven § 13-9 gjelder tilsvarende ved fisjoner, jf. allmennaksjeloven § 14-4 tredje ledd. Den gjelder også tilsvarende for fusjoner over landegrensene, jf. § 13-25 annet ledd, men her gjelder noen tilleggskrav til rapporten, jf. § 13-27. Rapporten skal i slike tilfeller i tillegg til det som er fastsatt i § 13-9, redegjøre for den betydning fusjonen kan få for kreditorene og aksjeeierne i selskapet. Rapporten skal også gjøres tilgjengelig for aksjeeierne og de tillitsvalgte, eller for de ansatte i selskapet, senest en måned før generalforsamlingen skal behandle fusjonsplanen, jf. § 13-27 annet ledd. Allmennaksjeloven § 13-9, jf. § 13-27, gjelder tilsvarende så langt de passer for fisjoner over landegrensene, jf. § 14-12 fjerde ledd.

For aksjeselskaper oppstilles det i aksjeloven § 13-9 krav til at styret, når fusjonsplanen er ferdig, skal utarbeide en skriftlig rapport om fusjonen og hva den vil bety for selskapet. Rapporten skal redegjøre for begrunnelsen for forslaget om fusjon og den betydning fusjonen kan få for de ansatte i selskapet. Aksjeloven § 13-9 gjelder tilsvarende ved fisjon, jf. § 14-4 tredje ledd.

3.5.2 Direktivets krav

Tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 9 krever at ledelses- eller administrasjonsorganet i hvert av selskapene som deltar i fusjonen, utarbeider en detaljert skriftlig rapport som redegjør for fusjonsplanen og anfører de juridiske og økonomiske begrunnelsene for den, særlig aksjenes bytteforhold. Eventuelle særlige vanskeligheter ved fastsettelsen av bytteforholdet skal omtales.

Tilsvarende krav til rapport for fusjonsplaner følger av sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 7.

Direktivet om grensekryssende fusjoner (2005/56/EF) oppstiller et lignende krav til rapport for fusjonsplanen i artikkel 7. I tillegg til de samme kravene til rapport i fusjonsdirektivet artikkel 9, kreves det at det redegjøres for følgene av fusjonen for aksjeeiere, kreditorer og ansatte. Det kreves også at rapporten skal gjøres tilgjengelig for aksjeeierne og de tillitsvalgte, eller for de ansatte i selskapet, senest en måned før generalforsamlingen skal behandle fusjonsplanen.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 4 endrer fusjonsdirektivet artikkel 9 ved at det i nytt nr. 3

innføres en regel om at medlemsstatene kan fastsette at rapport for fusjonsplanen (og opplysningsplikten etter nr. 2) ikke er påkrevd dersom alle aksjeeierne og eiere av andre verdipapirer i selskapene som deltar i fusjonen, er enige om dette.

Direktivet gjør ikke tilsvarende endringer i fisjonsdirektivet eller i direktivet om grensekryssende fusjoner.

I fortalen til direktiv 2009/109/EF fremkommer det at endringer som muliggjør en slik enighet mellom aksjeeierne, ikke bør berøre ordninger for å verne interessene til de berørte selskaperes kreditorer eller bestemmelser som har som formål å sikre at de nødvendige opplysninger gjøres tilgjengelig for de ansatte i selskapene og for offentlige myndigheter, f.eks. skattemyndigheter, som kontrollerer fusjonen eller delingen i samsvar med gjeldende fellesskapsrett.

3.5.3 Høringsnotatet

Departementet ga i høringsnotatet uttrykk for tvil om det bør foreslås en regel i allmennaksjeloven om at selskapet kan unnlate å utarbeide styrerapport dersom aksjeeierne er enige om dette, slik direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 4 åpner for. Følgende siteres fra høringsnotatet:

”Departementet viser til at en slik bestemmelse neppe vil ha særlig praktisk betydning siden den krever at samtlige aksjeeiere samtykker. Allmennaksjeloven retter seg mot selskaper med en stor spredning av aksjene, og i slike selskaper vil det være praktisk vanskelig å få innhentet samtykke fra alle. Til dette kommer at direktivet antakelig må forstås slik at det ikke bare kreves samtykke fra aksjeeierne i det enkelte selskapet, men fra aksjeeierne i alle selskaper som deltar i fusjonen, se i den forbindelse omtalen av et tilsvarende tolkningsspørsmål i Ot.prp. nr. 78 (2007-2008) side 6-7 om endringsdirektiv 2007/63/EF. Hensynet til et oversiktlig og tilgjengelig regelverk tilsier at man ikke belaster lovteksten med bestemmelser som ikke blir brukt. (Når det gjelder unntaksregelen man allerede har i § 13-10 fjerde ledd, følger den av en direktivbestemmelse der medlemsstatene ikke er gitt valgfrihet, se direktiv 2007/63/EF artikkel 2 nr. 1.)

Det kan videre være grunn til å stille krav om styrerapport selv om aksjeeierne er enige om at det ikke er nødvendig med en slik rapport. Selv om formålet med styrerapporten først og fremst er å gi aksjeeierne grunnlag for å kunne ta stilling til fusjonen på generalfor-

samlingen, kan den ha interesse også for andre med tilknytning til selskapet, blant annet de ansatte (se drøftelsene i Ot.prp. nr. 78 (2007-2008) side 6 om dette).

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det bør foreslås et unntak fra kravet om styrerapport i samsvar med artikkel 2 nr. 4. Departementet tar gjerne imot innspill både når det gjelder spørsmålet om mulighetene for å oppnå samtykke fra samtlige aksjeeiere, hvilke besparelser det eventuelt innebærer for selskapene om man kan unnlate å utarbeide styrerapport, og hvilke konsekvenser det vil ha for andre med interesser i selskapet at det ikke utarbeides styrerapport. Departementet har utformet et forslag til en unntaksregel i allmennaksjeloven § 13-9 nytt tredje ledd. Dersom det skal gis en slik regel, mener departementet at det uansett ikke bør kunne gjøres unntak fra kravet i § 13-9 annet ledd nr. 4 om at rapporten skal redegjøre for den betydning fusjonen kan få for de ansatte i selskapene.

Departementet har også utformet forslag til en tilsvarende bestemmelse i aksjeloven § 13-9 nytt annet ledd. Det antas at regelen vil ha større praktisk betydning for aksjeselskaper enn for allmennaksjeselskaper.

Både i allmennaksjeloven og i aksjeloven er § 13-9 om styrets rapport gitt tilsvarende anvendelse for fisjoner, samt for fusjoner og fisjoner over landegrensene. Fisjonsdirektivet og direktivet for grensekryssende fusjoner åpner ikke for at det gjøres unntak fra kravet til styrets rapport. Det er derfor nødvendig å endre loven slik at det nye tredje ledd i allmennaksjeloven § 13-9 ikke får tilsvarende anvendelse ved fisjoner eller ved fusjoner og fisjoner over landegrensene. Det foreslås derfor endringer i allmennaksjeloven § 13-25 annet ledd nr. 4, § 14-4 tredje ledd og § 14-12 fjerde ledd nr. 3, samt i aksjeloven § 14-4 tredje ledd.”

3.5.4 Høringsinstansenes syn

Arbeidsdepartementet reiser spørsmål ved hensiktsmessigheten av å innføre et unntak fra kravet til styrerapport for fusjonsplan dersom aksjeeierne samtykker i det. *Landsorganisasjonen* er imot at det innføres en slik regel, mens *Oslo Børs* er skeptisk til at det innføres en slik regel for børsnoterte selskaper. *Næringslivets Hovedorganisasjon* og *Advokatfirmaet Harboe & Co AS* går på den annen side inn for at det lovfestes et slikt unntak.

Arbeidsdepartementet anser det som viktig at eventuelle regelendringer ikke får negative conse-

kvenser for de ansattes informasjonstilgang og muligheter for å påvirke prosesser av betydning for dem. Arbeidsdepartementet uttaler:

”Departementet mener det er særlig viktig at de ansatte gjennom styrets rapport får informasjon om den betydning fusjonen kan få for de ansatte i selskapet. AD støtter på denne bakgrunn forslaget om at dette kravet må opprettholdes dersom det eventuelt skal gjøres unntak fra gjeldende krav om at det skal utarbeides en styrerapport.

AD ønsker imidlertid å påpeke at også en forklaring og begrunnelse for fusjonen, rettslig så vel som økonomisk, jf. § 13-9 andre ledd nr. 1, kan være viktig for de ansatte, og viser til at de ansattes eventuelle merknader til disse vurderingene skal følge den videre saksgangen.

Slik regelen foreslås utformet, må det uansett utarbeides en styrerapport om betydningen fusjonen kan få for de ansatte. Når det i tillegg må innhentes samtykke fra samtlige aksjonærer som deltar i fusjonen, samtidig som endringen kan medføre at de ansatte får dårligere informasjon, kan det etter Arbeidsdepartementets oppfatning stilles spørsmål ved hensiktsmessigheten av en slik regel som skisseres i høringsbrevet. Det understrekes i denne sammenheng at dette er en direktivregel som det står medlemsstatene fritt til å benytte seg av.”

Landsorganisasjonen mener at en regel om unntak fra kravet til styrerapport ved enighet mellom aksjeeierne vil være svært upraktisk, og fremhever at de ansatte vil være interessert i en styrerapport uansett aksjonærenes eventuelle enighet om ikke å utarbeide noen styrerapport om fusjonen. *Oslo Børs* bemerker at samtykke fra samtlige aksjeeiere vil være upraktisk for børsnoterte selskaper som normalt vil ha spredt eierskap. Videre mener *Oslo Børs* at det ved fusjoner der børsnoterte selskaper er involvert, vil være uheldig om det kan oppstå situasjoner hvor styrene i de involverte selskapene ikke er forpliktet til å utarbeide og offentliggjøre styrerapport, som må antas å ha informasjonsverdi for aktører i markedet, også utover eksisterende aksjonærer.

Næringslivets Hovedorganisasjon mener at et unntak fra kravet til styrerapport ved enighet mellom aksjeeierne kan være praktisk for unoterte allmennaksjeselskaper, og mener at det må være hensynet til andre med interesse i selskapet som eventuelt begrunner at rapport alltid må utarbeides. Videre uttales:

”Det må tas i betraktning at det fortsatt skal utarbeides fusjonsplan med vedlegg, som gir ganske omfattende opplysninger. Disse dokumentene er offentlig tilgjengelige og skal aktivt gjøres kjent for de ansatte. Fusjoner har såpass stor betydning for selskapene, eierne, styrene og ledelsene at man må legge til grunn at fusjonsplaner er godt forberedt gjennom forhandlinger mellom selskapene. Dette gir i seg selv grunn for interessentene til å regne med at de deltagende selskapene har ivaretatt sine interesser så langt det er mulig.

Minimumskravene i loven fører antagelig ikke til at det blir gitt opplysninger som er av særlig interesse (for andre enn eierne). Det er vel også det som er grunnen til endringen i direktivet.

Vi mener derfor at unntaksmuligheten bør benyttes fullt ut for allmennaksjeselskaper.

For aksjeselskaper vil et unntak være av stor praktisk betydning. De er ikke omfattet av selskapsdirektivet. Etter vår vurdering bør asl. § 13-9 kunne oppheves, alternativt at det åpnes for unntak fra rapportkravet når alle eierne samtykker.”

Næringslivets Hovedorganisasjon mener også at det er unødvendig å kreve at styret uansett skal redegjøre for fusjonens betydning for de ansatte slik forslaget i høringsnotatet legger opp til:

”En fusjon vil være en virksomhetsoverdragelse som gir de ansatte rett til informasjon etter arbeidsmiljøloven § 16-6, i tillegg til at informasjonsplikt følger av § 16-5 overfor de tillitsvalgte. Også aksjeloven § 13-11 første ledd pålegger informasjonsplikt overfor de tillitsvalgte. Informasjonsplikten etter arbeidsmiljøloven er mer omfattende enn etter reglene om rapport om fusjon, slik at de ansattes interesser allerede må anses ivaretatt. Alt tyder på at man her har med dobbeltrapportering å gjøre, og det er unødvendig. Ikke bare skaper det merarbeid for de som skal fusjonere, det oppstår også en risiko for at informasjonen etter arbeidsmiljøloven og aksjeloven ikke blir identisk, og det er i seg selv uheldig.

Vi mener derfor at unntaksadgangen etter direktivet også bør omfatte redegjørelsen som gjelder de ansattes forhold.”

3.5.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår ikke å følge opp forslaget om unntak fra kravet til styrerapport ved sam-

tykke fra alle aksjeeierne i allmennaksjeloven. En slik unntaksbestemmelse må antas å ville ha begrenset praktisk betydning for disse selskapene siden den krever at samtlige aksjeeiere samtykker. Allmennaksjeloven retter seg mot selskaper med en stor spredning av aksjene, og i slike selskaper vil samtykke fra alle aksjeeiere i selskapene være vanskelig eller umulig å oppnå. Hensynet til et oversiktlig og tilgjengelig regelverk taler mot å innføre en regel i allmennaksjeloven som antas å bli lite brukt. Departementet viser også til at styrerapporten kan ha betydning for andre enn aksjeeierne, jf. uttalelsene om dette under høringen.

For aksjeselskapene kan det være større grunn til å innføre en slik regel. Aksjeloven retter seg mot mindre selskaper som ofte har få eiere. Et unntak fra kravet til styrerapport for fusjonsplanen når alle aksjeeierne samtykker, vil dermed ha større praktisk betydning for aksjeselskapene. Hensynet til at styrerapporten kan ha informasjonsverdi for utenforstående (jf. høringsuttalelsen fra Oslo Børs) gjør seg ikke gjeldende på samme måte for aksjeselskapene som for allmennaksjeselskapene. Til dette kommer at aksjelovens krav til styrerapport er mindre omfattende enn kravene etter allmennaksjeloven. Styrerapporten etter aksjeloven må dermed antas allerede i utgangspunktet å ha mindre informasjonsverdi for utenforstående. Departementet går på denne bakgrunn inn for en regel i aksjeloven § 13-9 nytt annet ledd som åpner for å unnlate å utarbeide styrerapport dersom samtlige aksjeeiere er enige om dette.

De ansatte bør imidlertid etter departementets syn uansett sikres en redegjørelse for betydningen av fusjonen. Departementet følger dermed opp forslaget i høringsnotatet om at styret uansett skal utarbeide en skriftlig rapport om den betydningen fusjonen kan få for de ansatte i selskapet. I tillegg vil de ansatte ha krav på informasjon etter reglene om virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven §§ 16-5 og 16-6. Departementet viser også til at en arbeidsgiver som planlegger fusjon eller fisjon, kan ha forpliktelser etter arbeidsmiljøloven kapittel 8 og etter arbeidsmiljøloven § 15-2. Arbeidsmiljøloven kapittel 8 gjelder en arbeidsgivers plikt til å drøfte spørsmål av betydning for arbeidstakernes arbeidsforhold med arbeidstakernes tillitsvalgte. Arbeidsmiljøloven § 15-2 gjelder arbeidsgivers plikt til å gi informasjon til arbeidstakernes tillitsvalgte ved masseoppsigelser.

3.6 Styrets opplysningsplikt om vesentlige endringer i eiendeler, rettigheter og forpliktelser etter undertegningen av fusjonsplanen eller fisjonsplanen

3.6.1 Gjeldende rett

Allmennaksjeloven § 14-5 pålegger styret i et selskap som skal deles, å gi opplysninger til sin generalforsamling og til styret i et overtakende selskap om vesentlige endringer i eiendeler, rettigheter og forpliktelser som har funnet sted i tiden mellom undertegningen av fisjonsplanen og behandlingen av fusjonsplanen i generalforsamlingen. Tilsvarende regel for aksjeselskaper er fastsatt i aksjeloven § 14-5.

Det er ikke lovfestet en tilsvarende regel om opplysningsplikt for styret ved fusjoner etter allmennaksjeloven og aksjeloven. Det må imidlertid antas at en lignende regel kan oppstilles ved fusjoner på ulovfestet grunnlag. Dersom det har skjedd vesentlige endringer etter datoen for undertegningen av fusjonsplanen, må det ligge under styrets alminnelige plikter å påse at generalforsamlingen i selskapet får oppdatert sitt beslutningsgrunnlag. Selskapets opplysningsplikt om vesentlige endringer overfor andre selskaper som deltar i fusjonen, vil videre kunne følge av den alminnelige lojalitetsplikten i kontraktsforhold.

3.6.2 Direktivets krav

Det følger av sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 7 nr. 3 at ledelses- eller administrasjonsorganet i det delte selskapet skal underrette generalforsamlingen i det delte selskapet og styrene i de overtakende selskaper om vesentlige endringer i aktiva eller passiva mellom dagen for utarbeidelsen av fisjonsplanen og generalforsamlingen som skal treffe beslutningen om fisjonsplanen.

Tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) har så langt ikke oppstilt noen tilsvarende regel om opplysningsplikt for styrene i de fusjonerende selskaper. Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 4 endrer tredje selskapsrettsdirektiv ved at det i et nytt nr. 2 i artikkel 9 innføres en regel som i hovedsak tilsvarende regelen om opplysningsplikt i fisjonsdirektivet. Opplysningsplikten gjelder for styrene i hvert av selskapene som berøres av fusjonen. En forskjell fra opplysningspliktsregelen i fisjonsdirektivet er at opplysningsplikten gjelder endringer i aktiva og passiva frem til datoen for generalforsamlingene i alle selskaper som skal ta stilling til fusjonsplanen.

Endringsdirektivet åpner for at det kan gjøres unntak fra opplysningsplikten dersom samtlige aksjeeiere er enige om det, jf. artikkel 2 nr. 4 som innfører et nytt nr. 3 i tredje selskapsrettsdirektiv artikkel 9. Se også omtalen av denne bestemmelsen i punkt 3.5.

3.6.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at artikkel 9 nr. 2 i tredje selskapsrettsdirektiv, jf. artikkel 2 nr. 4 i direktiv 2009/109/EF, om opplysningsplikt for styret om vesentlige endringer i eiendeler, rettigheter og forpliktelser etter undertegningen av fusjonsplanen, gjennomføres ved endringer i allmennaksjeloven § 13-3. Bestemmelsen om opplysningsplikt ble foreslått inntatt som nytt fjerde ledd i bestemmelsen.

Departementet foreslo en tilsvarende endring i aksjeloven § 13-3.

Departementet foreslo ikke å benytte adgangen direktivet gir til å gjøre unntak fra bestemmelsen om opplysningsplikt ved enighet mellom alle aksjeeierne. Departementet la til grunn at det er vanskelig å se noen rimelig grunn til at aksjeeierne på forhånd bør kunne binde seg til å avstå fra å motta så viktige opplysninger.

3.6.4 Høringsinstansenes syn

Den norske Revisorforening støtter forslaget om lovfesting av styrets opplysningsplikt. Foreningen er også enig i at det er vanskelig å se noen rimelig grunn til at en aksjeeier på forhånd bør kunne binde seg til å avstå fra å motta denne typen opplysninger.

Næringslivets Hovedorganisasjon mener at det er rimelig at aksjeeierne får relevant informasjon før de skal ta stilling til fusjonen. Videre uttales det:

”For det første bør det – i det minste i proposisjonen – gjøres klart at opplysningskravet ikke skal gjelde for slike endringer som allerede er omtalt i fusjonsplanen. I en del tilfeller vil det nettopp være forutsatt at det skal skje endringer i selskapene for generalforsamlingen. For det andre gjelder det for noterte selskaper allerede en egen plikt etter verdipapirhandelloven § 7-15 når det gjelder tilleggsopplysninger. Noterte selskaper har også løpende informasjonsplikt etter samme lov kapittel 5. Disse informasjonspliktene bør samordnes med den bestemmelsen departementet foreslår, slik at

opplysningsplikten i aksjelovene kan oppfylles på en hensiktsmessig måte.”

Aksjeloven har ikke noen slik regel om mellombalanse.

3.6.5 Departementets vurdering

Departementet følger opp forslaget i høringsnotatet og foreslår et nytt fjerde ledd i § 13-3 om opplysningsplikt for styret om vesentlige endringer i eiendeler, rettigheter og forpliktelser etter undertegningen av fusjonsplanen. Bestemmelsen er til gjennomføring av artikkel 9 nr. 2 i tredje selskapsrettsdirektiv, jf. artikkel 2 nr. 4 i endringsdirektiv 2009/109/EF.

Departementet foreslår en tilsvarende endring i aksjeloven § 13-3 nytt fjerde ledd. Departementet foreslår også en endring i allmennaksjeloven § 13-25 annet ledd nr. 3 som innebærer at regelen om opplysningsplikt får tilsvarende anvendelse ved internasjonale fusjoner.

Næringslivets Hovedorganisasjon reiser i sin høringsuttalelse enkelte spørsmål vedrørende forståelsen av den foreslåtte bestemmelsen. Departementet kan for sin del ikke se at det reiser seg tolkningsproblemer vedrørende vesentlige endringer i eiendeler, rettigheter og forpliktelser i selskapene som allerede er omtalt eller forutsatt i fusjonsplanen. Slike opplysninger er allerede gjort kjent for aksjeeierne, samt styrene i øvrige selskaper som deltar i fusjonen, og vil ikke omfattes av opplysningsplikten. Departementet kan heller ikke se at den foreslåtte bestemmelsen reiser problemer sett i sammenheng med informasjonspliktene som noterte selskaper er pålagt i henhold til verdipapirhandelloven. Styret vil ha plikt til å oppfylle sin opplysningsplikt etter den foreslåtte bestemmelsen enten det gjøres som en del av, eller ved siden av, informasjonspliktene som følger av verdipapirhandelloven.

3.7 Unntak fra kravet til mellombalanse

3.7.1 Gjeldende rett

Etter allmennaksjeloven § 13-8 nr. 3 skal det som vedlegg til fusjonsplanen følge en mellombalanse dersom fusjonsplanen undertegnes mer enn seks måneder etter balansedagen for det senest fastsatte årsregnskapet. Mellombalansen skal være utarbeidet og revidert etter bestemmelsene om årsregnskap, og balansedagene må ikke ligge lenger tilbake i tid enn tre måneder før dagen for undertegningen av planen. Allmennaksjeloven § 13-8 gjelder tilsvarende for fisjoner, jf. § 14-4 tredje ledd.

3.7.2 Direktivets krav

I tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) oppstilles det i artikkel 11 nr. 1 bokstav c krav til at det utarbeides mellombalanse for de fusjonerende selskaper, dersom siste årsregnskap vedrører et regnskapsår som er utløpt mer enn seks måneder før undertegningen av fusjonsplanen. Tilsvarende krav til mellombalanse ved fisjoner oppstilles i sjette selskapsrettsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 9 nr. 1 bokstav c.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 5 endrer fusjonsdirektivet artikkel 11 ved at det i nr. 1 tilføyes at kravet til mellombalanse ikke gjelder dersom selskapet offentliggjør en halvårsberetning i samsvar med artikkel 5 i direktiv 2004/109/EF og stiller den til rådighet for aksjeeierne i forbindelse med fusjonen. Direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 5 gjør tilsvarende endring i fisjonsdirektivet artikkel 9 nr. 1.

I fusjonsdirektivet artikkel 11 nr. 1 innføres det også en regel om at medlemsstatene kan fastsette at mellombalanse ikke er påkrevd dersom alle aksjeeiere og eiere av andre verdipapirer som gir stemmerett i hvert av de selskaper som deltar i fusjonen, er enige om dette. Tilsvarende endring gjøres ikke i fisjonsdirektivet.

I fortalet til direktiv 2009/109/EF fremkommer det at endringer som muliggjør en slik enighet mellom aksjeeierne, ikke bør berøre ordninger for å verne interessene til de berørte selskaperes kreditorer eller bestemmelser som har som formål å sikre at de nødvendige opplysninger gjøres tilgjengelige for de ansatte i selskapene og for offentlige myndigheter, f.eks. skattemyndigheter, som kontrollerer fusjonen eller delingen i samsvar med gjeldende fellesskapsrett.

3.7.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at endringene vedrørende krav til mellombalanse i fusjonsdirektivet artikkel 11 og fisjonsdirektivet artikkel 9 gjennomføres ved endringer i allmennaksjeloven § 13-8. Det ble foreslått tilføyd i allmennaksjeloven § 13-8 første ledd nr. 2 at i tillegg til de deltakende selskaperes årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning for de siste tre regnskapsår, skal en eventuell halvårsrapport etter verdipapirhandelloven § 5-6 som har balansedag senere enn balansedagen i siste årsregnskap, vedlegges

fusjonsplanen. I § 13-8 første ledd nr. 3 ble det videre foreslått tatt inn som et vilkår for at kravet til mellombalanse skal gjelde, at det ikke er vedlagt fusjonsplanen en halvårsrapport som nevnt i første ledd nr. 2.

Departementet foreslo videre et nytt annet ledd i § 13-8 om at kravet til mellombalanse ikke gjelder dersom samtlige aksjeeiere i selskapene som deltar i fusjonen, samtykker i dette. Det ble i den forbindelse vist til omtalen av det tilsvarende spørsmålet for kravet til styrerapport i punkt 2.4.3 i høringsnotatet. Fordi fusjonsdirektivet artikkel 9 ikke åpner for en slik endring, ble det foreslått å endre § 14-4 fjerde ledd slik at bare første ledd i § 13-8 skal gjelde tilsvarende ved fisjoner.

3.7.4 Høringsinstansenes syn

Ingen høringsinstanser har uttalt seg om forslaget til endring av allmennaksjeloven § 13-8 første ledd. Når det gjelder forslaget om endring av annet ledd, mener *Oslo Børs* at en regel om unntak fra kravet til mellombalanse ved samtykke fra alle aksjeeierne vil være upraktisk for børsnoterte selskaper som normalt vil ha spredt eierskap.

3.7.5 Departementets vurdering

Departementet følger opp høringsnotatet og foreslår at det i allmennaksjeloven § 13-8 nr. 2 tas inn at en eventuell halvårsrapport etter verdipapirhandelloven § 5-6 som har balansedag senere enn balansedagen i siste årsregnskap, skal vedlegges fusjonsplanen. Videre foreslås at det i § 13-8 nr. 3 tas inn som et vilkår for at kravet til mellombalanse skal gjelde at det ikke er vedlagt fusjonsplanen en halvårsrapport som nevnt i nr. 2.

Departementet foreslår ikke å innføre et unntak fra kravet til mellombalanse dersom samtlige aksjeeiere i selskapene som deltar i fusjonen, samtykker i dette. Departementet viser til omtalen av det tilsvarende spørsmålet for kravet til styrerapport i punkt 3.5.5. Departementet antar at et slikt unntak vil være lite praktisk, og vektlegger hensynet til et oversiktlig og tilgjengelig regelverk. For selskaper som skal utarbeide halvårsrapport etter verdipapirhandelloven § 5-6, vil kravet til mellombalanse uansett ha liten betydning etter endringsforslaget.

3.8 Kreditorenes rettigheter ved fusjoner og fisjoner

3.8.1 Gjeldende rett

Etter allmennaksjeloven § 13-15 skal Foretaksregisteret kunngjøre beslutningene om fusjon og varsle selskapenes kreditorer om at innsigelse mot fusjonen må meldes til selskapet innen to måneder. En kreditor med en omtvistet eller ikke forfalt fordring kan etter § 13-16 annet ledd kreve at betryggende sikkerhet blir stilt, dersom fordringen ikke fra før er betryggende sikret. Tingretten avgjør tvist om det foreligger en fordring og om sikkerheten er betryggende. Etter § 13-16 tredje ledd kan retten forkaste krav om sikkerhet etter annet ledd når det er klart at det ikke foreligger noen fordring eller at fusjonen ikke vil forringe kreditors mulighet til å få dekket fordringen. Krav om rettens avgjørelse må være fremsatt innen to uker etter at kreditor fremsatte kravet om betaling eller sikkerhetsstillelse, jf. § 13-16 fjerde ledd.

3.8.2 Direktivets krav

I tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 13 nr. 1 er det fastsatt at medlemsstatenes lovgivninger skal fastsette en passende ordning til sikring av rettighetene som tilkommer de fusjonerende selskapers kreditorer som har fordringer mot selskapene som er stiftet, men ikke forfalt, på tidspunktet for offentliggjørelsen av fusjonsplanen. I artikkel 13 nr. 2 fremgår at medlemsstatene minst skal fastsette at kreditorene har rett til tilstrekkelig sikkerhet når den økonomiske situasjonen i de fusjonerende selskaper nødvendiggjør slikt vern, og når disse kreditorene ikke allerede har slik sikkerhet. Tilsvarende reguleringer finnes i sjettede selskapsdirektiv (82/891/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 12 nr. 1 og 2.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 6 endrer fusjonsdirektivet artikkel 13 nr. 2 ved at det tilføyes en bestemmelse om at medlemsstatene skal fastsette vilkårene for kreditorvernet som følger av bestemmelsen. Det presiseres at medlemsstatene i alle tilfelle skal sikre at kreditorene har rett til å anmode vedkommende administrative eller juridiske myndighet om tilstrekkelig sikkerhet, forutsatt at de på en troverdig måte kan dokumentere at fusjonen kan medføre at kravene deres ikke oppfylles, og at selskapet ikke kan garantere tilstrekkelig sikkerhet.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 6 gjør tilsvarende endringer i fusjonsdirektivet artikkel 12 nr. 2.

3.8.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo ingen endringer i reglene om kreditorenes rettigheter ved fusjoner og fisjoner.

3.8.4 Høringsinstansenes syn

Ingen høringsinstanser har uttalt seg om dette spørsmålet.

3.8.5 Departementets vurdering

Departementet legger til grunn at allmennaksjelovens regler oppfyller direktivets krav og foreslår ingen endringer i reglene om kreditorenes rettigheter ved fusjoner og fisjoner.

3.9 Forenklede saksbehandlingsregler for fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap

3.9.1 Gjeldende rett

I allmennaksjeloven § 13-24 er det fastsatt forenklede saksbehandlingsregler for fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap. Styrene i morselskapet og det heleide datterselskapet kan vedta en fusjonsplan som går ut på at datterselskapets eiendeler, rettigheter og forpliktelser skal overføres til morselskapet uten vederlag, jf. § 13-24 første ledd.

I § 13-24 annet ledd er det angitt at bare enkelte av de ordinære saksbehandlingsreglene i kapittel 13 om fusjoner gjelder for fusjon mellom mor og heleid datterselskap. Reglene som gjelder for slike fusjoner, er allmennaksjeloven § 13-6 om fusjonsplan, § 13-11 om forholdet til de ansatte og bedriftsforsamlingen, § 13-13 om melding av fusjonsplanen til Foretaksregisteret, § 13-14 om melding av fusjonsbeslutninger til Foretaksregisteret, §§ 13-15 og 13-16 om kreditorvarsel mv. og §§ 13-17 til 13-19 om ikrafttredelse av fusjonen mv.

I tillegg er det fastsatt særskilt tilpassede regler om retten aksjeeierne i morselskapet har til å gjøre seg kjent med saksdokumentene, jf. § 13-24 annet ledd nr. 3.

Aksjeloven § 13-23 inneholder i det vesentlige tilsvarende regulering av fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap som allmennaksjeloven § 13-24.

3.9.2 Direktivets krav

Tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) oppstiller i artikkel 24 og 25 regler om forenklede prosedyrer for fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap.

Av artikkel 24 i fusjonsdirektivet følger at medlemsstatene selv fastsetter bestemmelser om fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap. Videre fremgår at kapittel II i fusjonsdirektivet, som inneholder de sentrale saksbehandlingsreglene for fusjoner, i utgangspunktet får anvendelse for slike fusjoner. Det gjøres likevel unntak fra enkelte av bestemmelsene. Dette gjelder blant annet artikkel 5 annet ledd bokstav b, c og d om enkelte krav til innholdet i fusjonsplanen, artikkel 9 om styrets rapport for fusjonsplanen og artikkel 10 om uavhengig sakkyndig redegjørelse.

Artikkel 24 gir, slik den til nå har vært utformet, valgfrihet for statene ved utforming av nasjonale regler på de punkter det er gjort unntak fra reglene i direktivet kapittel II.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 8 endrer fusjonsdirektivet artikkel 24 slik at denne valgfriheten faller bort. Etter endringen følger det av bestemmelsen at statene ikke skal pålegge selskapene de kravene som følger av artiklene i fusjonsdirektivet som unntas.

Etter fusjonsdirektivet artikkel 25 kan statene gjøre unntak fra kravet i artikkel 7 om at generalforsamlingen skal godkjenne fusjonsplanen ved fusjoner mellom morselskap og heleid datterselskap, dersom nærmere angitte vilkår er oppfylt. Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 9 endrer fusjonsdirektivet artikkel 25 slik at statene må gjøre unntak fra kravet til generalforsamling når vilkårene for det er oppfylt.

3.9.3 Høringsnotatet

Som følge av direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 8 foreslo departementet i høringsnotatet en endring i allmennaksjeloven § 13-24 annet ledd nr. 1. Det ble foreslått at kravene i § 13-6 første ledd nr. 3 og 4, som tilsvarer fusjonsdirektivet artikkel 5 nr. 2 bokstav b, c og d, ikke skal gjelde for fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap.

Videre foreslo departementet endringer i allmennaksjeloven § 13-24 annet ledd nr. 3 som korresponderer med forslaget til endringer i allmennaksjeloven § 13-8 om vedlegg til fusjonsplanen og § 13-12 om underretning til aksjeeierne.

Departementet foreslo videre en tilsvarende endring i aksjeloven § 13-23 annet ledd nr. 1. Dessuten ble det som et nytt alternativ etter annet ledd

nr. 3 foreslått at fusjonsdokumentene kan gjøres tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets nettsider.

3.9.4 Høringsinstansenes syn

Den norske Revisorforening foreslår at departementet i tillegg til forenklingene som foreslås i høringsnotatet, vurderer å gjøre fritak for åpningsbalanse ved fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap.

3.9.5 Departementets vurdering

Departementet følger opp høringsnotatet og foreslår en endring i allmennaksjeloven § 13-24 annet ledd nr. 1 som går ut på at kravene i § 13-6 første ledd nr. 3 og 4, ikke skal gjelde for fusjon mellom morselskap og heleid datterselskap. Videre foreslår departementet endringer i allmennaksjeloven § 13-24 annet ledd nr. 3 tilsvarende forslaget i høringsnotatet.

Departementet foreslår tilsvarende endringer i aksjeloven § 13-23 annet ledd.

Departementet tar ikke opp spørsmål om å gjøre unntak fra kravet til åpningsbalanse i denne lovsaken.

3.10 Forenklede saksbehandlingsregler ved fusjon mellom morselskap og datterselskap når morselskapet eier mer enn ni tideler av aksjene i datterselskapet

3.10.1 Gjeldende rett

Etter gjeldende rett er det ikke fastsatt forenklede saksbehandlingsregler for fusjon mellom morselskap og datterselskap i tilfeller der morselskapet eier mer enn ni tideler, men ikke alle aksjene i datterselskapet. Slike fusjoner følger de ordinære reglene i allmennaksjeloven kapittel 13 og aksjeloven kapittel 13.

Før gjennomføringen av tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) i norsk rett ble det vurdert om det skulle innføres forenklede regler for fusjoner mellom morselskap og datterselskap når morselskapet eier mer enn ni tideler av aksjene, jf. Ot.prp. nr. 4 (1995-1996) side 41. Departementet fant det den gang tvilsomt om man kunne oppnå så mye mer ved en bestemmelse med slike forenklinger enn ved at morselskapet må gå veien om tvungen overføring av aksjene til minoriteten, jf. allmennaksjeloven § 4-25, før fusjonen.

Det følger av allmennaksjeloven § 4-25 at dersom et allmennaksjeselskap alene, eller gjennom et datterselskap, eier mer enn ni tideler av aksjene i et datterselskap og har en tilsvarende andel av stemmene som kan avgis på generalforsamlingen, kan styret i morselskapet beslutte at morselskapet skal overta de øvrige aksjene i datterselskapet. Hver av mindretallsaksjonærene i datterselskapet har på sin side rett til å kreve at morselskapet overtar aksjene.

3.10.2 Direktivets krav

Artiklene 27 og 28 i tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) åpner for at medlemsstatene kan velge å gjøre enkelte forenklinger av saksbehandlingsreglene ved fusjon når et datterselskap innfusjoneres i et morselskap som eier mer enn ni tideler av aksjene som gir stemmerett på generalforsamlingen i datterselskapet.

Artikkel 27 har frem til direktiv 2009/109/EF overlatt til medlemsstatene å avgjøre om det skal kreves generalforsamlingsbeslutning i forbindelse med fusjoner omfattet av artikkel 27. Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 10 endrer fusjonsdirektivet artikkel 27 slik at statene nå skal gjøre unntak fra kravet til at generalforsamlingen må godkjenne fusjonsplanen ved slike fusjoner, dersom vilkårene for det er oppfylt.

Artikkel 28 har frem til direktiv 2009/109/EF overlatt til medlemsstatene å avgjøre om det skal gjøres unntak fra artikkel 9 om styrets rapport for fusjonsplanen, artikkel 10 om uavhengig sakkynndig redegjørelse og artikkel 11 om aksjeeiernes rett til å gjøre seg kjent med saksdokumentene ved slike fusjoner. Unntak fra saksbehandlingsreglene etter bestemmelsen forutsetter at mindretallsaksjonærene etter nasjonal rett har rett til å kreve at morselskapet kjøper deres aksjer.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 11 endrer fusjonsdirektivet artikkel 28 slik at statene i utgangspunktet skal gjennomføre forenklingene etter bestemmelsen. Det innføres imidlertid også et nytt annet ledd i bestemmelsen om at statene ikke trenger å innføre unntakene fra saksbehandlingsreglene dersom statens lovgivning gir morselskapet rett til, uten forutgående offentlig overtakelsestilbud, å kreve at alle minoritetsaksjonærene i datterselskapet, selger sine aksjer til morselskapet til en rimelig pris før fusjonen.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 4 nr. 2 endrer direktivet om grensekryssende fusjoner (2005/56/EF) slik at eventuelle forenklinger for nasjonale fusjoner etter fusjonsdirektivet artikkel 28

må følges opp med tilsvarende forenklinger for grensekryssende fusjoner.

3.10.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet en ny § 13-24 a i allmennaksjeloven om at styret i morselskapet kan fatte fusjonsbeslutningen i morselskapet når morselskapet eier mer enn ni tideler av aksjene og har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen i datterselskapet. En tilsvarende bestemmelse ble foreslått som § 13-23 a i aksjeloven.

Departementet la videre til grunn at endringen i fusjonsdirektivet artikkel 28 ikke krever endringer i norsk rett fordi allmennaksjeloven § 4-25 gir morselskapet rett til å overta minoritetsaksjonærenes aksjer før fusjonen. Departementet fant at kravene som stilles til nasjonal rett for at det ikke skal være nødvendig å innføre unntakene i fusjonsdirektivet artikkel 28, jf. det nye annet ledd i artikkel 28, var oppfylt.

Departementet mente likevel at det kunne være grunn til å vurdere om det bør innføres forenklinger i saksbehandlingsreglene ved slike fusjoner, og uttalte om dette:

”Departementet antar at det vil kunne gi morselskapet større fleksibilitet å kunne benytte en forenklet prosedyre ved slike fusjoner uten at det først må kjøpe ut minoritetsaksjonærenes aksjer i datterselskapet. Minoritetsaksjonærene vil ha mulighet til å kreve at morselskapet kjøper aksjene etter samme bestemmelse dersom de ikke ønsker å være med på fusjonen. På den annen side vil minoritetsaksjonærene få et begrenset grunnlag for å vurdere betydningen av fusjonen med morselskapet dersom det gjøres unntak fra flere av de sentrale saksbehandlingsreglene, som kravet til uavhengig sakkynndig redegjørelse mv.”

Departementet foreslo ikke lovendringer på dette punktet i høringsnotatet, men ba om høringsinstansenes syn på spørsmålet.

3.10.4 Høringsinstansenes syn

Næringslivets Hovedorganisasjon og *Advokatfirmaet Harboe & Co AS* støtter forslaget om at morselskapets styre skal kunne fatte beslutningen i morselskapet om fusjon med datterselskapet når

datterselskapet eies av morselskapet med mer enn ni tideler.

Oslo Børs og *Landsorganisasjonen* mener at det ikke bør innføres andre forenklinger av saksbehandlingsreglene for slike fusjoner. *Oslo Børs* uttaler:

”Oslo Børs er av den oppfatning at en forenkling av saksbehandlingsreglene som kan innebære at fusjon fremstår som et reelt og attraktivt alternativ til å gå veien om forutgående tvangsinnløsning er uheldig dersom dette samtidig innebærer at minoritetsaksjonærer får begrenset grunnlag for å vurdere om de skal kreve seg tvangsinnløst eller ta del i fusjonen.”

Brønnøysundregistrene uttaler seg i høringen om plasseringen av den foreslåtte bestemmelsen i allmennaksjeloven og aksjeloven. *Brønnøysundregistrene* mener at dersom det ikke blir innført andre forenklinger for slike fusjoner, passer bestemmelsen bedre som et nytt ledd til § 13-3 som omhandler godkjenning av fusjonsplan.

3.10.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår at styret i morselskapet skal kunne fatte fusjonsbeslutningen i morselskapet, når morselskapet eier mer enn ni tideler av aksjene og har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen i datterselskapet. Forslaget svarer til forslaget i høringsnotatet, men bestemmelsen er foreslått flyttet til allmennaksjeloven og aksjeloven § 13-5 annet ledd. I allmennaksjeloven foreslås nåværende § 13-5 annet ledd flyttet til tredje ledd.

Departementet har også vurdert om det bør åpnes for flere forenklinger ved slike fusjoner, men mener det ville være betenkelig av hensyn til mindretallsaksjonærene. Ved å foreta de øvrige forenklingene som direktivet åpner for, ville mindretallsaksjonærene få et dårligere grunnlag for å vurdere om de skal kreve aksjene sine innløst eller delta i fusjonen.

Forslaget innebærer at terskelen etter allmennaksjeloven § 4-25 må justeres siden bestemmelsen gjelder tilfeller der morselskapet eier ”mer enn ni tideler” av aksjene i datterselskapet, mens terskelen etter direktivet er ”minst 90%”. En tilsvarende endring foreslås i aksjeloven § 4-26 for å oppnå parallellitet mellom de to lovene.

3.11 Beslutning om fisjon når de overtakende selskapene til sammen eier alle aksjene i selskapet som deles

3.11.1 Gjeldende rett

Verken allmennaksjeloven eller aksjeloven har særlige regler om fisjoner der de overtakende selskapene til sammen eier alle aksjene i selskapet som skal deles.

3.11.2 Direktivets krav

Sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 20 inneholder regler om fisjoner der de overtakende selskapene i fisjonen til sammen eier alle aksjene i det overdragende selskapet.

Bestemmelsen har inntil direktiv 2009/109/EF gitt statene mulighet til å unnlate å kreve generalforsamlingens godkjenning av fisjonen i det selskapet som deles, dersom de overtakende selskaper til sammen eier alle aksjene i det delte selskapet, og hvis enkelte angitte vilkår er oppfylt.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 7 endrer fisjonsdirektivet artikkel 20 slik at statene ikke skal kreve generalforsamlingsbeslutning i det delte selskapet når vilkårene for det er oppfylt.

3.11.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at fisjonsdirektivet artikkel 20 gjennomføres ved et nytt punktum i allmennaksjeloven § 14-6 første ledd om at styret i selskapet som skal deles, kan treffe beslutning om fisjon når de overtakende selskaper til sammen eier alle aksjene i selskapet som deles.

Departementet foreslo videre en justering av allmennaksjeloven § 14-5 om styrets opplysningsplikt slik at ordlyden er bedre tilpasset de tilfellene der fusjonsbeslutningen i selskapet som deles, treffes av styret, se fisjonsdirektivet artikkel 20 bokstav d.

Tilsvarende endringer ble foreslått i aksjeloven § 14-6 første ledd og § 14-5.

3.11.4 Høringsinstansenes syn

Brønnøysundregistrene, Den norske Revisorforening og Advokatfirmaet Harboe & Co AS har gitt uttrykk for at forslaget til nytt punktum i allmennaksjeloven og aksjeloven § 14-6 første ledd forutsetter en fisjon som kommer i konflikt med forbudet mot å tegne egne aksjer i allmennaksjeloven og aksjeloven § 9-1. Høringsinstansene viser til at

det følger av allmennaksjeloven og aksjeloven § 14-2, som angir virkeområdet for fisjonsreglene, at det er en forutsetning for at reglene i kapittel 14 kommer til anvendelse, at aksjeeierne i selskapet som deles, får vederlag i aksjer i det overtakende selskapet. Disse høringsinstansene gir derfor uttrykk for at det bør klargjøres at en slik fisjon kan gjennomføres uten at det ytes vederlag til aksjeeierne.

Den norske Revisorforening og Advokatfirmaet Harboe & Co AS støtter for øvrig forslaget om å lovfeste forenklede regler om fisjoner der de overtakende selskapene til sammen eier alle aksjene i det overdragende selskapet.

3.11.5 Departementets vurdering

Departementet foreslår at styret i selskapet som skal deles, kan treffe beslutningen om fisjon når de overtakende selskaper til sammen eier alle aksjene i selskapet som deles. Departementet er enig i at det bør fremgå av loven at en slik fisjon kan skje uten vederlag, jf. innspillene i høringen om dette. Bestemmelsen passer da bedre i en egen lovbestemmelse, se forslaget til ny § 14-11 b i både allmennaksjeloven og aksjeloven.

Departementet foreslår også en justering av ordlyden i allmennaksjeloven og aksjeloven § 14-5.

3.12 Likedelingsfisjon ved overføring til nystiftet selskap

3.12.1 Gjeldende rett

Det er ikke fastsatt særregler i allmennaksjeloven for tilfeller der en fisjon skjer ved overføring til ett eller flere nystiftede selskaper, og aksjene i det nye selskapet tildeles aksjeeierne i selskapet som deles, i samme forhold som de eide aksjer i det delte selskapet. De alminnelige saksbehandlingsreglene i allmennaksjeloven og aksjeloven kapittel 14 kommer til anvendelse ved slike fusjoner.

3.12.2 Direktivets krav

Sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 22 nr. 5 har tidligere åpnet for at statene kan gjøre visse forenklinger i saksbehandlingsreglene for fisjoner som skjer ved overføring til ett eller flere nystiftede selskaper når vederlagsaksjene tildeles aksjeeierne i selskapet som deles, i samme forhold som de eide aksjer i det delte selskapet.

Direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 8 endrer fisjonsdirektivet artikkel 22 nr. 5 slik at forenklingene etter artikkelen blir obligatoriske for medlemsstatene. Videre foretas det en utvidelse av forenklingene som skal gjøres for slike fisjoner. Etter endringen skal det gjøres unntak fra kravet i artikkel 7 om styrets rapport for fisjonsplanen mv., artikkel 8 om uavhengig sakkyndig redegjørelse og artikkel 9 bokstav c og d om krav til mellombalanse mv.

3.12.3 Høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet at endringene i fisjonsdirektivet artikkel 22 nr. 5 gjennomføres i en ny § 14-11 a i allmennaksjeloven om likedelingsfisjon.

Det ble foreslått en tilsvarende bestemmelse inntatt i aksjeloven, også der som ny § 14-11 a.

3.12.4 Høringsinstansenes syn

Ingen høringsinstanser har kommentert forslaget i høringsnotatet.

3.12.5 Departementets vurdering

Departementet følger opp forslaget i høringsnotatet og foreslår en ny § 14-11 a både i allmennaksjeloven og aksjeloven om fisjon som skjer ved overføring til ett eller flere nystiftede selskaper, og aksjene i det eller de nystiftede selskapene skal tildeles aksjeeierne i selskapet som deles, i samme forhold som de eide aksjer i det delte selskapet. Forslaget innebærer at det gjøres unntak fra kravene til styrerapport og uavhengig redegjørelse for fusjonsplanen, samt for kravet til mellombalanse ved slike fisjoner.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennomføringen av direktivet vil innebære noen forenklinger for selskapene i en fusjons- eller fisjonsprosess.

Forslaget til § 13-5 annet ledd i allmennaksjeloven og aksjeloven om at styret i morselskapet skal kunne fatte beslutningen om fusjon med et datterselskap når morselskapet eier mer enn 90 prosent av aksjene, innebærer en forenkling for selskapene. Det samme gjelder forslaget til endring av allmennaksjeloven § 13-8 nr. 2 og nr. 3, der det gjøres unntak fra kravet til mellombalanse for selskaper som utarbeider halvårsrapporter etter verdi-

papirhandeloven § 5-6. Forslaget til endringer i allmennaksjeloven § 13-12 åpner for at selskapene kan velge mellom å gjøre saksdokumentene ved fusjoner og fisjoner tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internettsider, eller på selskapets forretningskontor. Dette er en forenkling fra dagens utgangspunkt om at alle dokumentene skal sendes til hver enkelt aksjeeier. I forslaget til ny § 5-11 a i allmennaksjeloven og aksjeloven fastsettes det forenklede regler for likedelingsfisjoner ved stiftelse av nytt selskap, og i forslaget til ny § 5-11 b åpnes det for at en fisjon der de overtakende selskapene eier samtlige aksjer i selskapet som skal deles, kan gjennomføres ved at beslutningen i selskapet som skal deles, treffes av styret og uten at det ytes vederlag.

Forslagene vil ha visse administrative konsekvenser for Brønnøysundregistrene. Forslaget om å fjerne kravet til at fusjons- og fisjonsplaner skal kunngjøres i avis, vil kunne innebære en viss besparelse for Brønnøysundregistrene. Det er ikke grunn til å tro at direktivet vil få andre nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

5 Merknader til de enkelte paragrafer

5.1 Endringer i allmennaksjeloven

Til § 4-25 første ledd første punktum

Terskelen for morselskapets eierandel foreslås justert, se punkt 3.10.

Til § 13-3 nytt fjerde ledd

Bestemmelsen gjennomfører direktiv 2009/109/EF artikkel 9 nytt nr. 2 i fusjonsdirektivet, jf. endringsdirektivet artikkel 2 nr. 4. Det vises til omtalen i punkt 3.6.

Til § 13-5

Bestemmelsen i *nytt annet ledd* er omtalt i punkt 3.10. Bestemmelsen gjennomfører artikkel 27 i tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet), jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 10. Beslutningen i morselskapet om fusjon med datterselskapet kan treffes av styret, når morselskapet eier mer enn ni tideler av aksjene i datterselskapet og har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen. For øvrig vil de alminnelige prosedyrereglene for fusjon i kapittel 13 etter forslaget gjelde

ved slike fusjoner. Forslaget innebærer at nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

I *tredje ledd* foreslås en konsekvensendring som følge av endringen i § 13-12.

Til § 13-8

Forslaget til endringer i *nr. 2 og nr. 3* gjennomfører tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 11 nr. 1 annet ledd, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 5 og sjette selskapsrettsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 9 nr. 1 annet ledd, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 5. Endringen får betydning både for fusjoner og fisjoner, jf. allmennaksjeloven § 14-4 tredje ledd. Forslaget er omtalt i punkt 3.7.

Til § 13-12

Bestemmelsen, som er omhandlet i punkt 3.4, gjennomfører tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 11 nr. 4, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 5 bokstav c, og sjette selskapsrettsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 9 nr. 4, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 5 bokstav c. Bestemmelsen vil gjelde både for fusjoner og fisjoner, jf. allmennaksjeloven § 14-4 tredje ledd.

Til § 13-13

Bestemmelsen, som er omhandlet i punkt 3.2, og 3.3 gjennomfører tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 6, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 2, sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 4, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 1 og direktivet om grensekryssende fusjoner (2005/56/EF) artikkel 6, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 4 nr. 1. Endringene får anvendelse for fusjoner, for fusjoner over landegrensene, jf. allmennaksjeloven § 13-25 annet ledd nr. 5, og for fisjoner, jf. allmennaksjeloven § 14-4 tredje ledd.

Til § 13-24 annet ledd

Forslaget er omhandlet i punkt 3.9. *Annet ledd nr. 1* gjennomfører tredje selskapsrettsdirektiv (78/855/EØF, fusjonsdirektivet) artikkel 24, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 2 nr. 8. *Nr. 3* korresponderer med forslaget til endringer i allmennaksjeloven §§ 13-8 og 13-12. Det vises til merknadene til disse bestemmelsene.

Til § 13-25 annet ledd nr. 2

Endringen er en konsekvens av forslaget til nytt fjerde ledd i § 13-3. Forslaget innebærer at regelen om opplysningsplikt får anvendelse ved fusjon over landegrensene.

Til § 14-5

Det vises til omtalen i punkt 3.11. Bestemmelsen tilpasser ordlyden til tilfellene der fisjonsplanen kan behandles av styret i selskapet som deles, jf. forslaget til ny § 14-11 b.

Til ny § 14-11 a

Bestemmelsen, som er omhandlet i punkt 3.12, gjennomfører sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 22 nr. 5, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 8.

Til ny § 14-11 b

Bestemmelsen, som er omhandlet i punkt 3.11, gjennomfører sjette selskapsdirektiv (82/891/EØF, fisjonsdirektivet) artikkel 20, jf. direktiv 2009/109/EF artikkel 3 nr. 7. Bestemmelsen gjelder bare når det er to eller flere overtakende selskaper i fisjonen. Dette synes å være en forutsetning etter fisjonsdirektivet artikkel 20.

5.2 Endringer i aksjeloven

Til § 4-26 første ledd første punktum

Terskelen for morselskapets eierandel foreslås justert, se punkt 3.10

Til § 13-3 nytt fjerde ledd

Bestemmelsen tilsvare forslaget til endring av allmennaksjeloven § 13-3 fjerde ledd. Det vises til merknaden til den bestemmelsen.

Til § 13-5 nytt annet ledd

Forslaget tilsvare forslaget til nytt annet ledd i allmennaksjeloven § 13-5. Det vises til merknaden til den bestemmelsen.

Til § 13-9

Det foreslås et nytt annet ledd. Forslaget er omtalt i punkt 3.5.

Til § 13-23 annet ledd

Annet ledd nr. 1 tilsvare endringen i allmennaksjeloven § 13-24 annet ledd. Det vises til merknaden til den bestemmelsen.

Annet ledd nr. 3 åpner for at morselskapet kan velge å gjøre fusjonsdokumentene tilgjengelige for aksjeeierne på sine nettsider.

Til § 14-5

Forslaget tilsvare forslaget til endring av § 14-5 i allmennaksjeloven. Det vises til merknaden til den bestemmelsen.

Til ny § 14-11 a

Forslaget tilsvare forslaget til ny § 14-11 a i allmennaksjeloven. Det vises til merknaden til den bestemmelsen.

Til ny § 14-11 b

Forslaget tilsvare forslaget til ny § 14-11 b i allmennaksjeloven. Det vises til merknaden til den bestemmelsen.

5.3 Endring i panteloven*Til § 3-4 annet ledd bokstav b og c*

Det foreslås å rette opp en inkurie i lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant § 3-4 annet ledd *bokstav c*. Panteloven § 3-4 angir hva pant i driftstilbehør omfatter. Gjeldende bokstav c bestemmer at mutingsrett etter lov 30. juni 1972 nr. 70 om bergverk skal anses som driftstilbehør. Bergverksloven er opphevet og erstattet av lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven). Mineralloven har ikke lenger bestemmelser om “mutingsrett”, men i stedet benyttes uttrykket “undersøkelsesrett”.

Selv om mineralloven gjelder “undersøkelsesrett” vil det fortsatt finnes mutingsretter som er tildelt etter bergverksloven. Etter overgangsregelen i mineralloven § 69 nr. 2 vil imidlertid mutingsretter tildelt etter bergverksloven gi “samme rett som undersøkelsesrett etter denne lov og med

samme prioritet som mutingsbrevet hadde etter bergverksloven § 16”.

En endring av panteloven § 3-4 annet ledd bokstav c slik at det i stedet vises til undersøkelsesrett etter mineralloven vil dermed også dekke allerede tildelte mutingsretter. I tråd med dette foreslås det å endre henvisningen i § 3-4 annet ledd bokstav c til undersøkelsesrett etter mineralloven.

I forbindelse med endringen av bokstav c foreslås det også å endre bokstav b slik at bokstavnnummereringen av denne bestemmelsen blir utformet på samme måte som bokstavene a og c.

5.4 Endring i finansieringsvirksomhetsloven*Til § 2-12 sjette ledd*

Det foreslås å endre *annet punktums* henvisning til kredittkjøpsloven. Kredittkjøpsloven ble opphevet ved lov 7. mai 2010 nr. 15. Reglene om opplysningsplikt er flyttet til finansavtaleloven.

5.5 Endringer i tvangsfullbyrdelsesloven*Til § 9-3 annet punktum*

Kredittkjøpsloven ble opphevet ved lov 7. mai 2010 nr. 15. Reglene i kredittkjøpsloven § 17 første ledd er flyttet til tvangsfullbyrdelsesloven § 9-8 første ledd.

Til § 9-6 annet ledd

Kredittkjøpsloven ble opphevet ved lov 7. mai 2010 nr. 15. Det foreslås derfor å ta ut henvisningen til denne loven. De aktuelle reglene er flyttet til tvangsfullbyrdelsesloven.

Justis- og politidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i allmennaksjeloven og aksjeloven mv. (gjennomføring av direktiv 2009/109/EF).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i allmennaksjeloven og aksjeloven mv. (gjennomføring av direktiv 2009/109/EF) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i allmennaksjeloven og aksjeloven mv. (gjennomføring av direktiv 2009/109/EF)

I

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 4-25 første ledd første punktum skal lyde:

Eier et allmennaksjeselskap alene eller gjennom datterselskap *ni* tideler eller mer av aksjene i et datterselskap og har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen, kan styret i morselskapet beslutte at morselskapet skal overta de øvrige aksjene i datterselskapet.

§ 13-3 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) *Styret i hvert av selskapene som skal fusjonere, skal gi opplysninger til generalforsamlingen i selskapet og til styret i de andre selskapene som deltar i fusjonen, om vesentlige endringer i eiendeler, rettigheter og forpliktelser som har funnet sted i tiden mellom undertegningen av fusjonsplanen og behandlingen av fusjonsplanen i generalforsamlingene som skal treffe beslutning om fusjon.*

§ 13-5 nytt annet ledd skal lyde:

(2) *Eier et allmennaksjeselskap *ni* tideler eller mer av aksjene i et annet allmennaksjeselskap eller aksjeselskap og har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen, kan beslutningen i morselskapet om fusjon med datterselskapet treffes av styret. Det samme gjelder dersom et aksjeselskap eier *ni* tideler eller mer av aksjene i et allmennaksjeselskap og har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen.*

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 13-5 tredje ledd skal lyde:

(3) Beslutningen kan ikke treffes av styret dersom aksjeeiere som representerer minst fem prosent av aksjekapitalen, krever det innen to uker etter at *underretning til aksjeeierne* er utsendt etter § 13-12 *annet ledd*. Styret skal i så fall sørge for at møte i generalforsamlingen holdes innen en måned etter at kravet er fremsatt.

§ 13-8 skal lyde:

§ 13-8 *Vedlegg til fusjonsplanen*

Som vedlegg til fusjonsplanen skal følge:

1. vedtektene for de selskapene som deltar i fusjonen;
2. de deltakende selskapenes årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning for de siste tre regnskapsår og *eventuell halvårsrapport etter verdipapirhandelloven § 5-6 som har balansedag senere enn balansedagen i siste årsregnskap*;
3. mellombalanser for de deltakende selskaper, dersom planen undertegnes mer enn seks måneder etter balansedagen for det senest fastsatte årsregnskapet, og *det ikke følger en halvårsrapport som nevnt i nr 2 som vedlegg til fusjonsplanen*. Mellombalansene skal være utarbeidet og revidert etter reglene for årsregnskap, og balansedagene må ikke ligge lenger tilbake i tid enn tre måneder før dagen for undertegningen av planen. Kongen kan ved forskrift fastsette unntak fra og gi nærmere regler om kravet til mellombalanser, og kan fastsette andre krav til revisjon av

mellombalanser enn det som følger av annet punktum.

§ 13-12 skal lyde:

§ 13-12 *Underretning til aksjeeierne*

(1) *Senest en måned før generalforsamlingen skal behandle fusjonsplanen og frem til og med dagen for generalforsamlingen skal fusjonsplanen og øvrige saksdokumenter (jf §§ 13-6 til 13-11) gjøres tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets forretningskontor eller på selskapets internettsider. En aksjeeier kan kreve å få tilsendt dokumentene, med mindre dokumentene kan lastes ned og skrives ut fra selskapets internettsider i hele den perioden som er nevnt i første punktum. Selskapet kan ikke kreve noen form for godtgjøring for å sende dokumentene til aksjeeierne. Innkallingen til generalforsamling skal opplyse om hvor dokumentene er tilgjengelige, eventuell annen informasjon aksjeeierne må ha for å få tilgang til selskapets internettsider, og informasjon om aksjeeiernes rettigheter etter annet og tredje punktum.*

(2) *Skal beslutningen i det overtakende selskapet treffes av styret, skal dokumentene gjøres tilgjengelige for aksjeeierne etter reglene i første ledd senest en måned før generalforsamlingen i hvert av de overdragende selskapene. Aksjeeierne i det overtakende selskapet skal innen fristen etter første punktum underrettes om at dokumentene er tilgjengelige ved skriftlig henvendelse til hver enkelt aksjeeier. Første ledd annet til fjerde punktum gjelder tilsvarende.*

§ 13-13 skal lyde:

§ 13-13 *Melding av fusjonsplanen til Foretaksregisteret*

(1) *Et allmennaksjeselskap som omfattes av fusjonsplanen, skal melde planen til Foretaksregisteret.*

(2) *Foretaksregisteret skal kunngjøre planen gjennom Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon.*

(3) *Generalforsamlingen som skal behandle fusjonsplanen, kan tidligst avholdes en måned etter at planen er kunngjort. Skal beslutningen treffes av styret i det overtakende selskapet, må kunngjøringen for dette selskapet skje senest en måned før generalforsamlingen i det eller de overdragende selskapene.*

§ 13-24 annet ledd nr. 1 skal lyde:

1. *Styrene skal utarbeide en felles fusjonsplan etter reglene i § 13-6. § 13-6 første ledd nr 3 og 4 gjelder ikke.*

§ 13-24 annet ledd nr. 3 skal lyde:

3. *Senest en måned før og frem til styrets beslutning i morselskapet skal følgende dokumenter gjøres tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets forretningskontor eller på selskapets internettsider:*

- a) *fusjonsplanen, jf nr 1;*
- b) *de deltakende selskapenes årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning for de tre siste regnskapsår og eventuell halvårsrapport etter verdipapirhandelloven § 5-6 som har balansedag senere enn balansedagen i siste årsregnskap;*
- c) *mellombalanser for de deltakende selskapene. § 13-8 nr 3 gjelder tilsvarende.*

Aksjeeierne i morselskapet skal innen en måned før styrets beslutning underrettes om at dokumentene er tilgjengelige ved skriftlig henvendelse til hver enkelt aksjeeier. § 13-12 første ledd annet til fjerde punktum gjelder tilsvarende.

§ 13-25 annet ledd nr. 2 skal lyde:

2. *§ 13-3 annet til fjerde ledd,*

§ 14-5 skal lyde:

§ 14-5 *Opplysningsplikt*

Styret i det selskapet som skal deles, skal gi opplysninger til sin generalforsamling og til styret i et overtakende selskap om vesentlige endringer i eiendeler, rettigheter og forpliktelser som har funnet sted i tiden mellom undertegningen av fusjonsplanen og vedtakelsen av fusjonsplanen.

Ny § 14-11 a skal lyde:

§ 14-11 a *Særlige regler for likedelingsfisjon*

Når en fisjon skjer ved overføring til ett eller flere nystiftede selskaper, og aksjene i det eller de nystiftede selskapene skal tildeles aksjeeierne i selskapet som deles, i samme forhold som de eide aksjer i det delte selskapet, gjelder ikke § 13-8 nr 3, § 13-9 og § 13-10, jf. § 14-4 tredje ledd.

Ny § 14-11 b skal lyde:

§ 14-11 b *Fisjon når de overtakende selskapene eier samtlige aksjer i det overdragende selskapet*

Dersom fisjonen skal gjennomføres ved at det overdragende selskapets eiendeler, rettigheter og forpliktelser skal fordeles på to eller flere overtakende selskaper som til sammen eier samtlige aksjer i det overdragende selskapet, kan fisjonen gjennomføres ved at beslutningen etter § 14-6 i selskapet som skal deles, treffes av styret og uten at det ytes vederlag.

II

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper gjøres følgende endringer:

§ 4-26 første ledd første punktum skal lyde:

Eier et aksjeselskap alene eller gjennom *datterselskap* ni tideler eller mer av aksjene i et annet aksjeselskap og har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen, kan styret i morselskapet beslutte at morselskapet skal overta de øvrige aksjene i datterselskapet.

§ 13-3 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Styret i hvert av selskapene som skal fusjonere, skal gi opplysninger til generalforsamlingen i selskapet og til styret i de andre selskapene som deltar i fusjonen, om vesentlige endringer i eiendeler, rettigheter og forpliktelser som har funnet sted i tiden mellom undertegningen av fusjonsplanen og behandlingen av fusjonsplanen i generalforsamlingene som skal treffe beslutning om fusjon.

§ 13-5 første og nytt annet ledd skal lyde:

(1) Kan kapitalforhøyelsen i det overtakende selskapet gjennomføres i henhold til styrefullmakt etter reglene i §§ 10-14 til 10-19 som angir at den omfatter fusjon, kan beslutningen om fusjon treffes av styret. Har selskapet bedriftsforsamling, kan beslutningen likevel ikke treffes av styret uten at fusjonsplanen er godtatt av bedriftsforsamlingen.

(2) Eier et aksjeselskap ni tideler eller mer av aksjene i et annet aksjeselskap og har en tilsvarende del av de stemmer som kan avgis på generalforsamlingen, kan beslutningen i morselskapet om fusjon med datterselskapet, treffes av styret.

§ 13-9 skal lyde:

§ 13-9 *Rapport om fusjonen*

(1) Når fusjonsplanen er ferdig, skal styret i hvert selskap utarbeide en skriftlig rapport om fusjonen og hva den vil bety for selskapet. Rapporten skal redegjøre for begrunnelsen for forslaget om fusjon og den betydning fusjonen kan få for de ansatte i selskapet.

(2) Kravene i første ledd gjelder ikke dersom samtlige aksjeeiere i selskapet samtykker til dette. Styret skal likevel utarbeide en skriftlig rapport om den betydning fusjonen kan få for de ansatte i selskapet.

§ 13-23 annet ledd nr. 1 skal lyde:

1. Styrene skal utarbeide en felles fusjonsplan etter reglene i § 13-6. *Kravene i § 13-6 første ledd nr 3 og 4 gjelder ikke.*

§ 13-23 annet ledd nr. 3 tredje punktum skal lyde:

Dokumenter som nevnt i annet punktum kan i stedet legges ut til ettersyn for aksjeeierne på morselskapets forretningskontor eller internettsider.

§ 14-5 skal lyde:

§ 14-5 *Opplysningsplikt*

Styret i det selskapet som skal deles, skal gi opplysninger til sin generalforsamling og til styret i et overtakende selskap om vesentlige endringer i eiendeler, rettigheter og forpliktelser som har funnet sted i tiden mellom undertegningen av fisjonsplanen og vedtakelsen av fisjonsplanen.

Ny § 14-11 a skal lyde:

§ 14-11 a *Særlige regler om likedelingsfisjon*

Når en fisjon skjer ved overføring til ett eller flere nystiftede selskaper, og aksjene i det eller de nystiftede selskapene skal tildeles aksjeeierne i selskapet som deles, i samme forhold som de eide aksjer i det delte selskapet, gjelder ikke §§ 13-9 og 13-10, jf. § 14-4 tredje ledd.

Ny § 14-11 b skal lyde:

§ 14-11 b *Fisjon når de overtakende selskapene eier samtlige aksjer i det overdragende selskapet*

Dersom fisjonen skal gjennomføres ved at det overdragende selskapets eiendeler, rettigheter og forpliktelser skal fordeles på to eller flere overtakende selskaper som til sammen eier samtlige aksjer i det overdragende selskapet, kan fisjonen gjennomføres ved at beslutningen etter § 14-6 i selskapet som skal deles treffes av styret og uten at det ytes vederlag.

III

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endring:

§ 3-4 annet ledd bokstav b og c skal lyde:

b) rett til varemerke, sekundært forretningskjennetegn, patent, design, kretsmønster for integrerte kretser og planteforedlerrett og ervervet opphavsrett, herunder rett til utøvende kunstners fremføring av et verk,

- c) *undersøkelsesrett etter lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser.*

oppstilling over det saksøkeren vil godskrive seg etter § 9-8 første ledd.

IV

I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner skal § 2-12 sjette ledd annet punktum lyde:

For *kreditt* som gis i tilknytning til *kjøp*, gjelder bestemmelsene om opplysningsplikt i *finansavtaleloven*.

V

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse gjøres følgende endringer:

§ 9-3 annet punktum skal lyde:

Begjæringen skal inneholde en utregning og

§ 9-6 annet ledd skal lyde:

Dersom saksøkte er til stede og ikke betaler, skal namsmannen gjøre saksøkte kjent med dennes rettigheter *etter denne* lov.

VI

1. Loven del I og II gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Loven del III, IV og V trer i kraft straks.
2. Kongen kan gi overgangsregler.
